

illis, qui simpliciter nulla emissa professione sunt donati, seu oblati, vel etiam conversi illius specie ac professione non emittunt, de quibus etiam loquitur Specul. in tit. de regul. quæ tria nomina in idem quoad rem, coincidunt, & pro eodem recipi solent, quia secundum diversitatem religionum in aliquibus vocantur oblatores, in aliquibus donati, & aliquibus conversi sine professione.

14 Septimo præmittendum Concilium Tridentinum d. c. 16. loquitur solummodo de novitiis primo, & proprio modo, non autem secundo modo sumptis, qui in monasterio, non ut ibidem professionem regularem emittant, sed ad alium recipientur statum, pura, ut sunt Donati, vel Oblati, ad quos ut dixi reducantur Conversi non professi. Et cum ex hoc dependeat quæstio de propolis resolutione, probandum omnino venit. Probatur autem, quia prædictis Donatis, seu Oblatis verba concilii non congruunt, primo ponderando dictionem quæque politam in d. c. 16. quæ cum sit continuativa, denotat secundum Card. in Clem. 1. §. 1. q. 2. de regul. Concilium loqui in hoc c. continuativè, & conformiter de eadem materia, de qua egit in prædicto capite, quod incipit, In quacumque. Sed Concilium in prædicto capite disponit quomodo, & quoad Novitium admitti possint, vel non ad professionem, & per quantum temporis spatium debeant in probatione. Huiusmodi autem verba professionis & probationis prædictis Donatis, & Oblatis nequaquam conveniunt, cum nec ad professionem admittantur, nec illo iure sit cautum, ut in probatione stent per aliquod tempus. Ergo nec sequens capitulum, quod continet eandem materiam illos comprehendit, c. Si pater, ad fin. de restam. lib. 6. c. Mayores, de Bapt. glof. magna in fin. in Clem. 1. de feat. excommunicatio. Pondero præterea verbum illud, antea facta, quod, ne sensus sit imperfectus, non potest regi, nisi ab illa persona, de qua supra habitus fuit sermo. Et quia supra actum fuit solum de illo Novitio, qui post annum, & non prius debet admitti ad professionem: sequitur, ut & verba d. c. 16. alium non possint habere sensum, quæ hunc, videlicet nullam renuntiationem, aut obligationem ad dictum novitium factam ante annum probationis exactam valeat. Quæ verba cum nullo modo prædictis Oblatis convenire possint, utique nec dispositio, c. Una, de spons. l. 4. §. Toties, & ibi Bart. ff. de damn. infest. Gemin. conf. 65. n. 2. Lex enim non imprimit effectum suum, nisi in illas personas quibus verba legis congruunt, & adaptantur, ut idem Gemin. ait in conf. 88. sub. n. 4. versum ergo concurrunt. Idem colligitur ex pluribus aliis similibus verbis, quæ in d. c. 16. ponuntur, quæ solis Novitiis primo modo proprie sumptis convenire possunt: ergo de iis solum Concilium loqui deprehenditur. Unde non est aliquo modo extendendum ad alias personas, ut minus corrigat ius commune.

His præmissis quæstioni propolite deciditur sub hac distinctione respondendum nam aut quæritur de Novitiis secundo modo sumptis & quoad ipsos dicendum est ius antiquum nequaquam correctum fuisse, ideoque licere illis ut prius donare, neque attendendum esse lapsum alicuius temporis probationis, quæ ante professionem fieri solet, cum ipsi nec professionem faciant, nec de iure stare teneantur in aliqua probatione. Aut quæritur de Novitiis primo modo sumptis, & tunc iterum

16 distinguendum videtur. Nam aut quæritur quid ius quoad illos Novitios, qui in principio recepti sunt in monasterium ea principali intentione quæ in omnibus adibus attendenda est, l. Si quis nec causam, ff. si libert. per. Felin. in c. Non dubium, n. 2. de sent. excomm. ut post debitam, & annalem probationem ad professionem admittantur, vel e monasterio ejiciantur, & postea ante lapsum anni dicta intentione mutata, derelicto statu, seu gradu professionis prius intento, volunt mediante dicta donatione, & oblatione sui, & suorum ad statum Oblatorum, seu Donatorum recipi: & donatio videtur valere, nam in hoc casu, ut in similibus dicitur in l. Singularia, ff. si cert. per. perinde est, ac si ante completum probationis annum, ut poterat de iure, c. Consulti, de regul. ad seculum client reverit, & postea religionem ad statum Oblatorum seu Donatorum intralene, quæ actio cum a prima sit se ipsa separata, & distincta, debet uti a prima separata considerari, & iudicari. Unde sequitur, ut nec sit comprehensa in dispositione d. c. 16. ut supra dictum est de illis Oblatis, qui usque a principio Religionem in statu Oblatorum non profectum sunt ingressi. Aut quæritur de illo Novitio, qui a principio fuit receptus hac principali intentione, ut post debitam probationem ad professionem regularem admittatur, vel e monasterio egeretur, & postea non recedendo a prædicta intentione, & actione vult retinere prædicto Novitorum statu seipsum, & bona sua monasterio donare. Et ad hoc dicendum est primo quæstionem implicare, epugnaciam, ut eadem persona simul, ac semel eodem tempore velit retinere in Religione statum Novitiorum qui retractabilis est, & statum perpetuum Donatorum, qui de se est irtractabilis. Quod tamen si fieret, probabilis esset hanc sui, & suorum donationem non valere. Ex quo Concilium per verba negativa, quæ plus negant, & tollunt, quam ponat, & affirmat affirmativa glof. in c. Cui dilectus, in ver. a suspensis, de consuet. generaliter decernit nullam donationem a Novitio extra modos ab eodem Concilio præscriptos validam esse. Ergo si nulla donatio est valida, licet non valeat donatio per se absolute facta, pariter nec valebit etiam si fiat simul cum sui ipsius personæ oblatione, seu donatione. Imò forte nec sui oblatio teneret, quia & ipsa etiam dicitur oblatio, quæ a Concilio prohibita est, eo quod non potius hanc quam illam, sed omnes omnino irretet obligationes a novitio factas, ut in limit. dicit glof., in c. Statutum, §. Insuper, in ver. Nullam de rescript. lib. 6. Negativa enim universalis negat omnia possibilis, Rom. conf. 1. 29. Præsent. n. 2. vers. Secundo quia est in uno etiam minimo sit falsa, in omnibus redditur falsa, quia nullam patitur restrictionem, l. Si quis ducenta, §. Vtrum, ff. de reb. dub. Cravett. conf. 800. Plura excutenda, n. 4. Imò omnia includit, quæ sub latissima significatione vocabili continentur, Decian. conf. 12. n. 12. 1. Postea autem quæstio procedere in eo, qui durante probationis, seu Novitiatus anno a dicto statu Novitorum non recedendo sua irrevocabiliter, se autem revocabiliter offerret. Et in hoc casu idem, & multo magis videtur concludendum, videlicet non valere hanc donationem per rationem prædictam. Præsertim quia per huiusmodi irrevocabilem bonorum oblationem admittit Novitio libertas ad seculum redeundi, quæ fuit ratio prohibitionis a Concilio

17 Concilio considerata in d. c. 16. ibi, Ne hac occasione distcedere nequeat, quod totum, vel maiorem substantiam suam partem monasterium possideat. An autem quando quis obtulit se, & sua, revocata, seu annullata sui oblatione, revocatur etiam donatio rerum, tractatur in c. Quod ate, de cler. conjug. super quo non est innotandum, quia nec quæstio propolita hoc exigit. Itaque omnibus in compedium redactis donario facta ab eo, qui ingreditur monasterium in statu Oblatorum, seu donatorum, seu etiam Conversorum, illorum inquam qui non faciunt professionem regularem, valida est, etiam si primo die, vel primo menie sui ingressus donet se, & sua monasterio.

DE SEPULTVRIS.

Cap. Fraternitatem.

SVM MARIVM.

- 1 Sepultura ecclesio in loco minus religioso an, & quando valeat, & nn. seq.
2 Sepultura relicto sepulchro majorum suorum ecclesio non potest in ecclesia, quæ de iure, vel ex privilegio cæmeterium non habet.
3 Ecclesia regulariter de iure communi non habent cæmeterium.
4 Ecclesia habentes populam, habent ius funerandi, dummodo cæmeterium fuerit eis ab Episcopo deputatum, & n. 6.
5 Monasteria Regularium de iure communi habent cæmeterium etiam si populam non habeant, & resellitur contraria opinio Abbatis.
6 Sepultura privilegium potest Episcopus concedere ex iusta causa, & de capitali consensu, dimissa tamen Parochiali ecclesie canonica portione.
7 Sepultura cur portus sit eligenda in locis magis religiosis.
8 Mortui an magis participant de suffragio factu in ecclesia, in qua sepulti sunt, quam de factis aliis, & n. 16.

- 10 Sepultus apud Martyrem orationi Martyris commendatur.
11 Parentum appellatione aliquando veniunt attingentes, & non ascendentes.
12 Sepulturam non eligentes, aut minus rationabiliter sepelendi sunt in sepulchro majorum suorum.
13 Missa unius celebratione an omnibus satisfaciat Sacerdos, qui pro pluribus Missis plura stipendia accepit, & nn. seq. usque in finem.
14 Missa sacrificium pro pluribus oblatum an tantum proli singulari, quantum si pro quolibet ipsorum singulariter offeratur, lat. sine d. seu utur usque ad n. 79.
15 Canonista, & Theologi referuntur pro prima opinione affirmativa, & n. 28.
Oratio specialis an magis proli, quam generalis, ibidem, & nn. seq. & n. 56.
16 Suffragium an maiorem conferat honorem animæ illius pro quo fit, & in quo ejusmodi honor consistat.
17 In Purgatorio existentes non erant pro alio.
18 Missam pro pluribus dictam non minus prodesse singulis quam si dicatur pro uno, quibus argumentum probetur, & nn. seq. usque ad n. 25.
20 Missa una ex parte sit est valoris infiniti, & sufficiens ad satisfaciendum pro omni pena, & nn. 47. & 74.
21 Infinitorum nullum virtutem habet finem.
22 Lumen spirituale est magis communicabile, quam lumen corporale, & n. 76.
23 Missa æque prodesse, qui cogitantur in Memento, si circumstantes sint plures, ac si pauciores, & n. 77. & 78.
24 Jejunandi causa plures si concurrant eadem die, unico jejunio potest omnibus satisfieri, & n. 79.
25 Missa uni debita potest pluribus applicari si sacerdos multiplicet tot gradus devotionis, quot sunt in pro quibus celebrat, & Cajetan sententia. Contrarium, n. 28. & seq. usque ad n. 36.
26 Missa applicatio perficitur ex intentione, & devotione sacrificantis. Contrarium, n. 28. & seq.
27 In sacrificio non perpendit Deus quantum, sed ex quanto offeratur. Declaratur, n. 33. & 35.
28 Missa sacrificium efficaciam habet ex opere operato, nec ulla offerentis malitia ingimari potest.
29 Missa sacrificium ex opere operato tantummodum valet et, cui applicatur si fiat a bono, ac si a malo Sacerdote.
30 Missa sacrificio placatus Deus peccata dimittit ingentia.
31 Sacrificii, & Sacramenti effectus in pluribus Missis multiplicatur.
32 Missa sacrificium sit satisfactorium offerentibus, & iis, pro quibus offertur secundum quantitatem suam devotionis.
33 Declaratur, & nn. seq.
34 Missa sacrificium effectum non habet nisi in illis qui conjungantur huic Sacramento per fidem, & charitatem.
25 Missa melioris Sacerdotum ex opere operatum est magis fructuosa, & n. 68.
Intellectus, c. Ipse Sacerdotes, l. q. 1. ibidem.
36 Missam magis proli sit, qui sunt magis digni, quam ei, cui applicatur, & nn. seq.
37 Orationes aliquas cur Ecclesia pro aliquibus instituerit, & n. 56.

- 38 Suffragia si considerentur ex virtute charitatis magis proficiunt quia majoris sunt charitatis, quam illa pro quibus sunt, & n. 71.
- 39 Missa an tantumdem valeat singulis atque omnibus, sive Sacerdos moveatur ab uno ad celebrandum, sive a multis
- 40 Missa pro pluribus dicta licet non tantumdem valeat singulis, quantum supra quodlibet diceretur quoad satisfactionem, tamen secus est quoad impetrationem.
- 41 Contrarium, & n. seq.
- 42 Missa extendere habet efficaciam finitam, tam respectu impetrationis quam satisfactionis.
- 43 Missa sacrificium tam respectu remissionis peccatorum, quam aliorum effectuum non operatur per modum effectivum, ut Sacramenta, sed per modum impetrationis.
- 44 Canonice, & Theologice referantur pro ultima opinione negativa.
- 45 Basilienfis Concilii de separatione de valore Missa, & deputatio Episcopi Brixien. ad allegandam.
- 46 S. Thomas sententia circa valore Missa expenditur, & n. 52 & seq.
- 47 Missam specialem magis prodest, quam generalem, quibus rationibus ostendatur, & num. seq. usque ad n. 67.
- Missa valor licet inter sive, & quantum ad sufficientiam sit infinitus, tamen ex parte, & quantum ad efficaciam finitus est, ibidem, & num. seq. usque ad n. 67 & n. 74.
- 48 Sacrificium Crucis eventum quamvis infinita sit virtute, tamen non producit nisi effectus finitos.
- 49 Finitum in plures divisum minus habetur a singulari, & n. seq. 53, & 91.
- 50 Suffragia valent per modum solutionis debiti.
- 51 Iustitia humana exemplatur a iustitia divina.
- 52 S. Thomas doctrina ab ecclesia est approbata tamquam veridica, & Catholica.
- 54 Ecclesia est fidei summa interpret institutio Christi. Missa plures ad unam, & eandem rem obtinendam rationabiliter ab ecclesia sunt iustitiae, ibid.
- 55 Frustra fieri dicitur cum non perficitur id cuius gratia fit.
- 56 Missa peculiares ab ecclesia utiliter instituta.
- 57 Specialis declaratio validius operatur, quam quod in genere predicatur.
- 58 A Purgatorio panis per plura suffragia qui citius liberatur.
- 59 In missa sacrificio triplex reperitur offerens, videlicet Christus, Ecclesia, minister.
- 60 Missa privata censetur communes, quia celebrantur a publico Ecclesia ministro.
- 61 Ministerii opus est magis principali agentis.
- 62 Sacerdos in consecratione, qua est essentialis oblatio, non Ecclesia, sed Christi personam agit.
- 63 Missa meritum ex Scoto in tres partes dividitur, & tertiam tantum potest dispensare Sacerdos, & n. 94.
- 64 Missa una liberari omnes animas de Purgatorio est haereticum.
- 65 Sacerdos qui tot Missas non celebrat, quot stipendia accipit, tenetur ad restitutionem ex decretis Sacrae Congregationis Concilii de celebratione Missarum.
- 66 Privilegia quibus indulgetur, ut unius Missa, vel anniversarii celebratione satisfiat pluribus me-

- ribus Missarum in futurum suscipienda, sunt ibi reprobata.
- 67 Intellectus t. Non mediocriter, de consecratione, dist. 5. & n. seq. usque n. 74.
- Missa pro pluribus celebrata equaliter prodest singulis, nisi interea unius celebratur, ibid.
- 68 Missa ex virtute meritis, & operis operantis tantum est fructuosior, quanto pro pluribus celebratur, & n. 71.
- 69 Missa non minus prodest ipsi celebranti si dicatur pro pluribus, quam si pro uno.
- 70 Psalmorum aliquot dicantur sum a lacrima magis prodest, quam totius psalterii modulatio cum anxietate cordis.
- 71 Charitas non minuitur si affectus eius dividatur in multos, imo magis augetur.
- 72 In purgatorio de uno bene factio non minus tetatur multi, quam unus.
- 73 Suffragia prode sunt satisfactiones quadam per intentionem facientis translati in mortuos magis valent eis, pro quo singulariter sunt, quam qua pro eo communiter sunt.
- 74 Sacrificii virtus non adaequatur valori eius, qui continetur in sacrificio, sed correspondet alicui merito in ecclesia.
- 75 Suffragia ut satisfationes non proficiunt per modum ad bona.
- 76 Suffragia quomodo dicantur prodesse per modum luminis.
- 77 Missa valor triplex, & ex applicatione unius non fit diminutio alterius, & n. 94.
- 78 Missa fructus ex opere operato taxatus est unicusque ex circumstantiis pro modo fidei, & devotionis cuiusque.
- 79 Obligatio ex pluribus causis ad idem numero semel solvendo liberatur, secus si ad idem in specie.
- 80 Sacerdos an pro unica Missa possit plura stipendia incongrua accipere, & n. seq. usque ad n. 84.
- 81 Sacerdos, quia alicui promissus gratias, & liber aliter Missam dicere tenetur stare promissis, quantumcumque nudum sit pactum.
- 82 Missa tot celebrande, quot ad rationem accipiuntur elemosinae ab offerente praescripta fuerint, alioquin quot praescripta fuerint ab Ordinario.
- 83 Missa sacrificium non est institutum ad Sacerdotum inopiam sublevandam.
- 84 Consuetudine Regionis an exoneretur Sacerdos obligatus ad applicationem sacrificii, qui ab alio quoque elemosynam recipit pro Missis peculiaribus, & unam Missam celebrat pro omnibus, & n. seq. usque ad n. 89.
- 85 Voluntas eorum, qui dant elemosynam pro Missis, recipit interpretationem a consuetudine, & n. 88. Declaratur procedere si consuetudo sit rationalis.
- 87 Consuetudo ecclesiae ut ead. die non dicatur nisi una Missa pro mortuis, & unica Missa satisfiat pluribus Anniversariis ead. die concurrentibus, an sit observanda nece.
- 88 Sacerdos obligatus ad plures Missas excusatur celebrando unam pro omnibus propter impossibilitatem celebrandi pro qualibet specialiter, aut propter consensum expressum, vel tacitum eorum, qui elemosynam conferunt.
- 89 Beneficiari, vel Capellani quibus diebus tenentur Missam celebrare ratione beneficii, vel salarii, an possint ad alios elemosynam accipere, & unica Missa

- Missa omnibus satisfacere, & n. seq.
- 90 Sacerdos, qui tenetur ad solam Missa celebrationem cum commemoracione, vel Collecta, potest sacrificium quibus voluerit applicare.
- 91 Expectativa super beneficio spectante ad collationem alicui non potest impleri in beneficio, cuius collatio ad eum simul cum alio pertinet.
- 92 Parochus an possit elemosynam accipere pro Missa celebranda in diebus, in quibus tenetur ex precepto celebrare pro suis Parochianis, & n. seq. usque in fin.
- 93 Parochi an precepto Divino tenentur diebus Festis Missa sacrificium suum Parochianis applicare. Tridentini Concilii Decretum cap. 1. sess. 23. expenditur, ibidem, & n. seq.
- 94 Missa sacrificio est triplex fructus.
- 95 Parochi ex Concilio provinciali Mediolanensi prohibentur aliud Missarum onus suscipere in illis diebus, in quibus tenentur pro populo Missas celebrare.
- 96 Sacerdoti non licet accipere unam elemosynam pro Missa celebranda, & aliam pro applicatione fructus specialis ipsius celebranda.
- 97 Sacerdos accipiens unum stipendium pro fructu satisfactorio, & aliud pro impetratorio non satisficit unica Missa.

F R A T E R N I T A T E M. Propter varietatem opinionum tripliciter legitur. Quidam enim ut Tancredus, Hugo, & Alanus, quibus hic adhaeret Bernardus in gloss. in ver. Ad nova, opinati sunt sepulchrum esse necessarium eligendum in loco magis religioso, arg. cap. Relatum, supra eod. & cap. Vicumque, l. 3. q. 2. & est simile de transeunte ab una ad aliam Religionem, qui ad maiorem, seu strictiorem transire debet, c. Sane, & c. Licet, infra d. Regular. Et hanc opinionem dicunt esse de iure veteriore Hollien, hic in fin. & Cardin. n. 4. Pro qua est textus apertus hic non cavillandum, aut supponendum litteram; & secundum hanc lecturam hoc dicit: Si quis relicto sepulchro maiorum suorum sibi eligat sepulchrum in loco minus religioso, non valet electio. Quidam vero, ut Laurentius, Vincentius, & Joannes censuerunt liberum esse unicuique eligere sibi sepulchrum etiam in loco minus religioso; arg. cap. In nostra, infra eod. & ad hunc textum, & alia iura, quae contrarium videntur innuere, respondent esse intelligendam eam quae illic dicitur, aut ex temeritate, vel ex contemptu ad locum minus religiosum transivit, vel Canonicam portionem Parochiali Ecclesiae non reliquit, & in hac opinione videtur fuisse Gratianus in §. Si alius, l. 3. q. 2. quam etiam approbat consuetudo, ut testatur hic Host. in fin. & secundum hanc lecturam hoc intendit. Ubi quis sepulchro maiorum relicto eligat sepulchrum in loco minus religioso, inductus dolo, seu ex contemptu, seu non dimissa Ecclesiae suae Canonica portio expressa, vel tacite, nulla est electio. Haec secunda opinio est hodie canonizata, in c. 2. §. In infra eod. ubi expressum est in loco etiam minus religioso posse eligi sepulchrum, antiqua dimissa; & sic corrigitur hoc cap. iuxta primum intellectum. Alii denique ut Abb. Siculus num. 4. in gloss. in ver. Ad nova: putant hunc textum salvari posse, ut non sit correctus, si dicamus in loco minus religioso, id est in Ecclesia non habente ca-

metentem, non licere sibi eligere sepulchrum, quia est contra institutionem SS. Patrum, cum corpora fidelium debeant requiescere in cimiteriis Ecclesiarum, cap. Avum, l. 2. q. 2. & cap. 1. l. 3. q. 1. & iuxta hanc lecturam sic potest summari. Non potest quis relicto maiorum sepulchro eligere sibi sepulchrum in Ecclesia, quae de iure, vel ex privilegio cimiterium non habet. Dividitur in tres partes. Prima, ponit jus. Secunda narrat factum. Tertia concludit; secunda ibi, Unde fit tertia ibi Quocirca.

Nota primo ibi, ex antiquo esse disposita, nullam Ecclesiam habere cimiterium nisi ex privilegio; & ita hanc regulam negativam constituit hic Innoc. n. 1.

4 Fallit primo in Ecclesiis habentibus populam, quae proculdubio de iure communi habent jus sepeliendi, quoniam jus funerandi est de iure Parochiali, quemadmodum & Sacramentorum administratio, ut probatur in Clem. Dudum 8. Ferrum, eod. tit. & in cap. 1. l. 3. q. 1. & tenet Host. in cap. 1. supra eod. Archid. & Jo. Andr. in cap. 1. eod. tit. lib. 6. & Abb. in cap. Ceteris, num. 7. infra eod. quod intellige secundum Joan. Andr. & Abb. dummodo huiusmodi Ecclesiae ab Episcopo deputatae fuerint cimiterium, de cuius latitudine dicitur habetur in cap. Sicut antiquitus, l. 7. q. 4.

5 Fallit secundo, in Ecclesiis omnibus ubi sunt religiosae personae in conventu, in quibus Missae, & Divina Officia celebrantur, ut clare probat haec littera ibi, mortuorum sepultura, & cimiteria apud illas Ecclesias, & monasteria ex antiquo esse disposita, in quibus Religiosorum Fratrum conventus, & c. ponderando illa verba, ex antiquo esse disposita, quae magis videntur referenda ad jus commune, & ad dispositionem, quae fit per viam legis, quam per viam privilegii, ut in Auth. de appellat. circa princ. juncta gloss. in ver. Antiquitas: & ita ex hoc textu colligit Butr. in 1. notab. qui tamen remittit ad notata in Rubr. infra de Paroch. Verum Abb. hic in 1. not. affirmat se nunquam legisse aliquam Constitutionem in qua caveatur, ut monasteria de iure habeant cimiteria, nisi pro suis, ut in cap. 1. l. 6. quae sit. Et de iure communi cimiterium habent illa dumtaxat Ecclesiae, quae habent populam, ut tenet gloss. in d. Clem. Dudum, §. Huiusmodi, in ver. Sepulchrum, Innoc. Host. Archid. & Jo. Andr. in locis supra citatis; & videtur probari in c. 1. l. 3. q. 1. Unde Abbas circumscripto privilegio intelligit hunc textum in monasteriis habentibus populam, alias iocis. Et huic opinioni valde suffragatur d. Clem. Dudum, ubi Mendicantes obtinuerunt jus sepulturae ex privilegio Apostolicae Sedis. Ergo illis antea non competebar de iure communi: nam frustra est privilegio impetratum quod de iure communi competit, ut l. 1. c. de iustur. lib. 10. l. 1. §. Quod beneficium ff. Ad municipalem, gloss. in cap. 1. supra de rescript. intellectus tamen Abbatis nimis restringit hanc litteram, quae generaliter loquitur de monasteriis, & fundat se in Divinorum frequentia, & contra Abbatem allego textum expressum in cap. Vicumque, l. 3. q. 2. ubi Concilium Triburien. statuit, ut si fieri possit, primo quis sepeliatur in Ecclesia Episcopali; deinde in Ecclesiis monasteriorum, ubi religiosa degit congregatio. Tertio, in plebibus; seu Capellis, ubi decimae persolvuntur; ad idem textum apertus in cap. Agapitum.

16 q. 1. ubi Gregorius arguit Episcopum de Urbe veteri, quod inhumaniter prohiberet Missas celebrari, & mortuos sepeliri in monasterio S. Gregorii, iuberetque ut de cetero hoc permitteret, absque ulla contradictione, & quamvis Hugo, Laurentius & Joannes dicant illum textum loqui de monasterio habente populum; tamen, ut inquit ibi Archid. circa medium; isti Patres erraverunt in facto, quia monasterium S. Gregorii non habet populum. Ad Clem. Dudum respondeo, privilegium Mendicantium non fuisse inutile, quia jus antiquum erat dubium propter varietatem opinionum, ut c. Super specula, infra, de clericis, vel Monachi.

7 Fallit tertio, in Ecclesiis, quae jus habent sepeliendi ex privilegio. Et quidem si de privilegio Papae hoc intelligatur, planum est; sed si de privilegio Episcopi, difficultatem ingerit textus in d. Clem. Dudum. §. Hujusmodi, ubi videtur probari Apostolicam Sedem dumtaxat posse hoc privilegium impetrari, cum Clemens V. illud ibi concesserit Praedicatoribus, & Minoribus, & postea prorogaverit ad Fratres S. Augustini, & Carmelitas, ut ibi notatur. Communitur tenetur opinio Jo. Andr. in cap. Certificari, infra eod., ubi post multa concludit etiam Episcopum posse hoc privilegium concedere, per c. Bone, 1. 2. q. 2. & cap. Apostolica, de donatione, ad hoc c. Audientiam, si primo, infra de Eccles. edifican. dummodo id faciat ex justa causa, & de Capituli consensu, ex notatis in cap. Constituta, de Religio. domib. & de Missa Parochiali Ecclesie Canonica portione, ut in cap. 1. supra eod., & in d. Certificari, ubi Abb. num. 8. hanc conclusionem verissimam putat, & pluribus confirmat.

8 Secundò nota ibi, frequentius, & signa rationem cur sepultura eligi debeat apud loca magis religiosa, videlicet quia in eis orationes, & Missarum solemnitas tam pro vivis, quam pro defunctis frequentius celebrantur, ut hic in gloss. 3. & per Host. in princ. Quae ratio videtur innuere, ut defunctorum animae magis participant de orationibus, & suffragiis, quae fiunt in illa Ecclesia, in qua sepulti sunt, quam de illis, quae fiunt alibi: quod tamen negat Innoc. in verbo frequentius, dicens sacrificium non magis prodesse ibi sepultis, quam aliis, per cap. Non mediocriter, de consecrat. dist. 5. Sed de intellectu hujus Capituli plene dicam infra n. 10.

10 Illud certum est, per accidens contingere, ut sepulti in locis frequentioribus magis juventur suffragiis inibi factis; nimirum quia eorum proximi cum frequentius occasione Divinorum confluant ad loca magis religiosa suorum, quorum sepulchra aspiciunt, saepius recordantur, & pro eis Domino preces fundunt, ut colligitur ex cap. Cum gravia, 1. 3. q. 2. ubi gloss. un. in fin. ex praedicta ratione deducit, ut ibi potius sepeliendi sint homines, ubi est major populorum concursus, ut in Ecclesiis Cathedralibus allegat, cap. Vbi cumque, ead. causa, & questione Host. n. 2. dicit considerandam esse Ecclesiam sanctioris Martyris, quia sepulchra apud Martyrem, orationi Martyris commendatur, ut cap. Pro obeuntibus, & cap. Non asstimemus, 1. 3. q. 4.

11 Tertio nota ibi, Patrum, & aliorumque parentum suorum: appellatione parentum aliquando venire attinentes, & non ascendentes, secundum Anton. de Bur. n. 4. & Jo. de Anan. n. 3. ponderando particulam, & qua ponitur inter diversa, ut notatur in Rubric. ff. de jur. & fact. ignorant. & per Anchar. hic in 2. notat.

tatur in Rubric. ff. de jur. & fact. ignorant. & per Anchar. hic in 2. notat.

12 Ultimo nota ibi, cum suis Patribus sepeliri, decedentes absque electione sepulturae, aut ea minus rationabiliter electa sepeliendos esse in sepulchro majorum suorum, Bur. hic in 2. notat.

13 In glossa in ver. Frequentius, Quare an Sacerdos sine seculari, sive regulari, qui plura stipendia pro pluribus Missis celebrandis accepit, unius tantum Missae celebratione omnibus satisfaciat, Quod coincidit cum dubio, an liceat pro unius Missae celebratione plura stipendia accipere.

14 Haec questio pendet a solutione alterius questionis, quam intrinsece includit, & quam Sylvest. in ver. Missa, 1. n. 9. dicit esse necessariam in practica operis, sed difficultem in speculatione veritatis, videlicet, An Missa sacrificium pro pluribus non minus prodest singulis, quam si pro quolibet ipsorum singulariter offerretur.

15 Antiquiores Canonistae usque ad tempora Archid. & Joann. Andr. qui primi viderunt opera B. Thomae, in ea fuerunt sententia, ut sacrificium æquale sit proficuum sive pro uno singulariter offeratur, sive pro multis, licet per accidens aliquid amplius tribuatur ei, pro quo fit specialis oblatio. Et quidem gloss. 1. in c. Tempus, 1. 3. q. 2. (Tantum, inquit, proliant orationes cui libet si fiat generaliter pro omnibus, sicut si ferent specialiter pro quolibet. Item glossa antepenultima in c. Visum, de consecrat. dist. 1. dicit, commemoracionem fidelium defunctorum in Missa fieri pro omnibus simul, & prodesse cui libet, ac si specialiter pro eo fieret. Et similiter glossa nostra hic in ver. Frequentius, alient tantum valere orationem specialem, quantum generalem; quia Spiritus S. ad mentem non datur, cap. Quare, de consecrat. dist. 4. Licet postea subdat, Sed praesumptio est, quod plus prodest specialis oratio, quam generalis: & quidem honor amplius videtur deferri illis, pro quibus specialiter fit oratio, atque ita gloss. magis declinat in partem, ut aequè prodest oratio specialis, ac generalis, secundum Abb. hic n. 4. Sed & Innoc. in ver. Frequentius, docet primò sacrificium in aliqua Ecclesia celebratum non magis prodesse ibi sepultis, quam aliis; & mox subiungit, forte majorem honorem consequi animam, sicut de canistro pomorum oblato Abbati: nam majorem honorem consequitur Abbas, sed pariter omnes monachi gaudent, (quod ante eum dixerat Rod. Modici passus Doctor antiquus, ut hic refert Jo. Andr. in gloss. 3. n. 5.) & major est honor esse Canonici Cathedralis, quam alterius Ecclesiae, licet omnes aequaliter abundant, quibus verbis Innoc. aperte sentit aequaliter prodesse sacrificium, si pro uno sit oblatum, ac si pro pluribus: non tamen explicat glossa, & Innoc. in quo ejusmodi honor consistat; sed illorum mentem aperit Abb. Antiqu. hic circa finem, dicens: (Si plures domi essent sine lumine, & alter eorum faceret lumen offerri, tantum haberent omnes quantum ille, sed tamen major honor ei deberetur: ita in purgatorio omnes aequaliter communicant in bono, quod fit pro aliquo; tamen supplicat ei, pro quo fit specialiter, quia ab ipso recipiunt illud bonum.) Haec ille. Cavendum est tamen ab illis verbis Abbatis Antiqui, supplicat ei, pro quo fit, quoniam existentes in Purgatorio non orant pro aliis, ut docet S. Th. in 4. sentent. distinct. 1. §. 1. q. 1. art. 1. q. 1. ad 2.

16 Ex Theologis vero pro hac sententia citatur primò Cardinalis Cajetanus, in 3. parte, q. 79, art. 5. ait enim: (Una Missa non perdit vim satisfactoris suae pro primo offerente ex hoc, quod pro secundo, tertio, quarto, &c. offeratur: Unde arguendi, intruendique simul sunt homines ignorantes petentes, vel pro sua elemosyna totam sibi Missam dari, aut suo defuncto; nihil enim minus ipse habebit, si mille alii petant eandem Missam pro seipsis, & aliis defunctis, quam si pro seipso celebrari dicatur. Imò ex hujusmodi indevotione sic perentis damnum videtur incurere quod minus sibi proderit.) Haec Cajet. qui fere idem docuit in opusculo licet diversimodè illie sententiam suam qualificaverit, ut patebit infra n. 25. Eidem sententiae adhaerent Corduba, lib. 1. q. 3. in §. opinione, Viguer. lib. Infirm. sacerdot. 1. 6. qui tamen citatur etiam pro contraria, ut dicam infra num. 4. §. Petr. de Soto, sect. 7. & alii, eamque fuisse profequitur, & probat Gabriel Vasq. in 3. parte, tota disputatione 231. praesertim a c. 3. & ex Summis Angel. in ver. Missa, §. 2. qui tamen loquitur ex suo credo, quod non cantatur in Missa, ut festivè, inquit Tabiena, in ver. Resistent. §. fin.

17 Pro hac sententia adducitur textus in cap. Non mediocriter, de consecrat. dist. 5. ubi Hieronymus videtur hanc questionem discere verbis decidere; ait namque, (Dum igitur pro cunctis animabus (alias per centum) Psalmus, vel Missa, dicitur, nihil minus, quam si pro uno quolibet ipsorum diceretur, accipitur.

20 Praecipuum verò fundamentum, cui haec sententia innititur, est, quia sacrificium Altaris est in finitum, & infinita sufficientia: Christus enim qui offertur in illo sacrificio, sufficiens fuit quando offerebatur in Cruce ad satisfaciendum pro peccatis in finitum, ut inquit Scot. quodl. 20. in princ. & est ex mente S. Th. in 3. p. q. 79, art. 5. Dum ait, hanc oblationem ex sui quantitate sufficientem esse ad satisfaciendum pro omni peccata, quia, ut sic est valoris in finitum; ut subdit ibi Cardin. Cajet. in princ. fit enim ut verbis ipsius Cajerani utar tom. 2. opuscul. tract. 3. tom. 2. ver. Sacrificium igitur. (Missae Prosp. Fagnan. in 3. Decretal. tom. 4. & ad

& ad 3. similiter Host. num. 1. (Sacramentum inquit) omnibus fidelibus defunctis communiter prodest, & commendabilior est generalis oratio, quam specialis, tamen specialis sit causa exempli, & ne haeredit, vel amici videantur mortuum obfivisci; & prodest illis, pro quibus fit. Nec dissentit Hugo relatus ab Archid. in cap. Non mediocriter, post med. in gloss. Sed nunquid, de consecrat. dist. 5. qui tamen distinxit Psalmos, & Missas ab aliis orationibus, & operibus piis; & quidem Psalmos, & Missas, quae generaliter dicuntur pro omnibus, licet specialiter pro aliquibus videantur dici, putavit non minus eis valere, quam si specialiter pro quolibet ipsorum dicerentur: secus in jejunis, & elemosynis, & precibus, sive orationibus, quae alios non tangunt. Talia enim non sunt mortuis aliis, sed illis tantum, pro quibus fiunt specialiter. Demum Ludovicus Romanus consil. 339 quod incipit: Fidelis Monachus, asserit esse quidem magis piis, ut Sacerdos dicat Missam specialem pro defuncto: hoc tamen non esse necessarium; quia sufficit ut fiat pro eo commemoratio, etiam in genere, nec minus indulgentia à Deo accipitur, quam si pro anima ipsius defuncti Missa specialiter diceretur.

18 Ex Theologis vero pro hac sententia citatur primò Cardinalis Cajetanus, in 3. parte, q. 79, art. 5. ait enim: (Una Missa non perdit vim satisfactoris suae pro primo offerente ex hoc, quod pro secundo, tertio, quarto, &c. offeratur: Unde arguendi, intruendique simul sunt homines ignorantes petentes, vel pro sua elemosyna totam sibi Missam dari, aut suo defuncto; nihil enim minus ipse habebit, si mille alii petant eandem Missam pro seipsis, & aliis defunctis, quam si pro seipso celebrari dicatur. Imò ex hujusmodi indevotione sic perentis damnum videtur incurere quod minus sibi proderit.) Haec Cajet. qui fere idem docuit in opusculo licet diversimodè illie sententiam suam qualificaverit, ut patebit infra n. 25. Eidem sententiae adhaerent Corduba, lib. 1. q. 3. in §. opinione, Viguer. lib. Infirm. sacerdot. 1. 6. qui tamen citatur etiam pro contraria, ut dicam infra num. 4. §. Petr. de Soto, sect. 7. & alii, eamque fuisse profequitur, & probat Gabriel Vasq. in 3. parte, tota disputatione 231. praesertim a c. 3. & ex Summis Angel. in ver. Missa, §. 2. qui tamen loquitur ex suo credo, quod non cantatur in Missa, ut festivè, inquit Tabiena, in ver. Resistent. §. fin.

19 Pro hac sententia adducitur textus in cap. Non mediocriter, de consecrat. dist. 5. ubi Hieronymus videtur hanc questionem discere verbis decidere; ait namque, (Dum igitur pro cunctis animabus (alias per centum) Psalmus, vel Missa, dicitur, nihil minus, quam si pro uno quolibet ipsorum diceretur, accipitur.

20 Praecipuum verò fundamentum, cui haec sententia innititur, est, quia sacrificium Altaris est in finitum, & infinita sufficientia: Christus enim qui offertur in illo sacrificio, sufficiens fuit quando offerebatur in Cruce ad satisfaciendum pro peccatis in finitum, ut inquit Scot. quodl. 20. in princ. & est ex mente S. Th. in 3. p. q. 79, art. 5. Dum ait, hanc oblationem ex sui quantitate sufficientem esse ad satisfaciendum pro omni peccata, quia, ut sic est valoris in finitum; ut subdit ibi Cardin. Cajet. in princ. fit enim ut verbis ipsius Cajerani utar tom. 2. opuscul. tract. 3. tom. 2. ver. Sacrificium igitur. (Missae Prosp. Fagnan. in 3. Decretal. tom. 4. & ad

sacrificium sive opus operatum absolute est immolatio Jesu Christi; & res oblata est Jesus Christus, & quantitas hujus sacrificii est infinita, adeo ut sit imperativum, meritum, & satisfactio in infinitum de effectu ejus est infinitus, sicut Passiois Christi; est enim Deo acceptus, quam sint ex omnes peccatores.) Haec ille. Ex infinito autem secundum quantitatem excipientibus semper aliquid accipere extra est, ut dicitur in 3. Physic. c. 6. tex. 63. In finitum enim infinita vis, neque infinitorum quidquam virtutem habet finitum, ut in 1. de Celo, cap. 7. text. 7. 1. & notat Jo. Monach. in proemio Sexti circasimem, in ver. In finitum, n. 6. sicut numeratio in quantitatibus discretis, & divisio in continuis in infinitum procedunt, ut ibi per eum, quae eodem verbis sequuntur ibi Jo. Andr. & Gemm. Ergo nihil minus accipiunt singuli ex eo, quod sacrificium pro pluribus, vel omnibus offeratur. Vel certe si valor sacrificii efficaciam habeat finitam, tamen tantus est, ut nunquam exhaustiatur ab illis pluribus, in quos dividitur, & consequenter Sacerdos unia missa satisfaciunt omnibus, a quibus plura stipendia accepit pro pluribus Missis celebrandis: Integre enim solvit quod debet, ac proinde extinguitur ejus oblatio, ut l. Nulla, de soluti. Solvendo, ff. de negot. gest. & in finit. quibus mod. tollit obligat. in princ. Deinde idem suadet exemplo lectionis, quae uni legitur; nihil enim ei deperit si simul & aliis legatur, c. Cleros, §. Lectores, 2. 1. dist. Ergo eadem ratione nihil deperit ei, pro quo fit sacrificium, si & aliis adjiciantur, quo exemplo utitur Praepositus relatus à D. Tho. ut dicam infra n. 36. Huc etiam spectat exemplum candelae, quae uruntur Canonistae: nam lumen spirituale est magis communicabile, quam lumen corporale, cap. 2. de translat. Episcop. cap. 1. l. l. & cap. Solitudo, de major. & obedien. Sed lumen corporale, scilicet candelae non minus prodest uni, pro quo specialiter accenditur, quam si pro pluribus simul commorantibus accendatur. Ergo & suffragium Missae, cum sit quoddam spirituale lumen, non minus valet ei, pro quo fit specialiter, quam valerit si simul etiam pro omnibus fieret. Ad hoc text. optimus in c. Nec quemquam, ver. Spiritus vero Sanctus, de consecrat. dist. 4. ubi Cyprianus, (Si dicitur (inquit) omnibus aequaliter nascitur, & si Sol super omnes patet, & aequali luce diffunditur; quanto magis Christus Sol, & dies verus in Ecclesia sua lumen vitae aeternae pari aequalitate largitur.) Ad haec suffragia, inter quae praecipuum est Eucharistia, imitantur Divinae virtuti, cap. Tempus, 1. 3. quest. 2. c. Verum, de consecrat. distinct. 2. Sed apud Deum sicut non differunt juvare permultos, vel paucos; ita non differunt vivere multos, vel paucos, c. Quare, de consecrat. dist. 4. Ergo quantum juvaretur unus ex uno sacrificio si pro uno tantum fieret, tantum juvaretur lingui multorum si idem sacrificium pro multis fiat. Praeterea huic sententiae suffragatur communis Ecclesiae usus, etenim cum Missa pro aliquo defuncto celebratur, nihilominus non solum aliae quoque orationes adjunguntur solent pro aliis defunctis, c. De nominibus, de consecrat. dist. 1. & patet ex orationibus in Missa Romano assignatis pro diversis personis, statibus, & Congregationibus; verum etiam, ut ponderat Cajetanus ubi supra in Canone Missae generaliter pro Ecclesia, pro Principibus, & omnibus Orthodoxis, & specialiter pro his, qui in

Memento cogitantur, & omnibus circumstantibus offerri dicitur hoc sacrificium pro redemptione animarum suarum, & sic in satisfactionem. Hoc autem non multum differat Ecclesia pro omnium mater si defunctus, cui sacrificium applicatur, exinde aliquid detrimentum acciperet. Ad hoc c. *Psalm*, §. *Defunctorum, de consecrat. dist. 1.* Et confirmatur, quia cum numerus circumstantium non sit exactus, si unus ex alterius consortio minus accipere de effectu hujus sacrificii, unusquisque curare deberet, ut circumstantes essent pauciores, & aliorum consortium vitaret, quo de fructu sacrificii ubertius participaret, arg. c. *Cum omnes*, & c. *Cum supra de consecrat. dist. 1.* Et cap. *in de concess. Praben. lib. 6.* Unde contingeret ut fideles in Oratoriis, & Capellis libentius Missam audirent, majoresque, & frequentiores Ecclesias, ac Missarum solemnia vitarent, & mille alia absurditates sequerentur contra Religionem, & charitatem, piumque Ecclesie institutum, & contra ea, quae leg. & notantur in hac Decret. & in c. *Abicum 3.*, l. 3. q. 2. & in c. *Cum creatura, de celebrat. Missar.* Potest etiam adduci 24 pro hac opinione consideratio vulgaris: nam si in una die concurrant dux, vel tres causa jejunandi, veluti si occurrat eadem die jejunium quadragesimale, quatuor Temporum, & Vigilia S. Matthei, unico jejunio potest omnibus sacrificari ad hoc c. 2. *de observat.* Idemque patet in adstricto ad officium recitandum ratione sacri Ordinis, & beneficii; unica enim recitatione utrumque onus adimplet, c. *in 92. dist.* Ergo ead. ratione idem dicendum in eo, qui ex pluribus causis videlicet stipendio à pluribus accepto obligatur ad Missam celebrandam. Demum negari non potest quin hac opinio sit probabilis; cum habeat pro se auctores graves, & rationes suasibiles. Ergo Sacerdos, qui illam servat, non peccat, arg. Clem. un. in *fin. de summa Trinit. & fide Cathol.*

25 Secunda opinio media, & distinguens est Cajetani tom. 2. *op. us. tract. 3. c. 2.* ubi format quaestio- nem initio propositam, videlicet utrum obligatus ad celebrandum pro aliquo, & accipiens elemosynam ab altero, ut celebrer pro eo, satisfaciatur dicendo unam tantum Missam pro utroque, Et concludit satisfaciatur, non quidem simpliciter, & absolute, ut habet prima sententia; sed duobus concurrentibus. Alterum est, ut in illis singulis, qui elemosynam dederunt, aequalis reperitur preparatio, seu devotio. Alterum ut in Sacerdote offerente crescat devotio ea proportione, quae augetur numerus illorum, pro quibus offertur, ita ut si Sacerdos exempli gratia habeat unum gradum devotionis, unam Missam satisfaciatur pro uno, si habeat duos gradus satisfaciatur pro duobus, si tres, pro tribus, & sic de reliquis. Unde, inquit, (si ego offerens habeam devotionem tantam, ut ei respondeat in hoc sacrificio satisfactio unius anni, & intendam celebrare pro satisfactione unius anni ille relevabitur satisfactione unius anni. Si autem intendo satisfaciatur pro duobus aequaliter, quilibet revelabitur pro medio anno tantum; si pro tribus, pro tertia parte anni, & sic de singulis.) Atque ita in sententia Cajetani licebit Sacerdoti idem sacrificium uni debitor pluribus applicare, dummodo tot multiplicet animi preparationes, & gradus devotionis, quot sunt ii, pro quibus celebrat, alias secus.

26 Potissimum Cajetani fundamentum est, quia

quamvis hoc sacrificium sit ex sui ipsius natura infinita sufficientia, & indeterminata efficacia, tamen ficitur efficacia Passionis Christi determinatur ad hunc per hoc, vel illud Sacramentum; ita efficacia hujus sacrificii per hanc, vel illam devotionem. Devotio autem pertinet ad applicationem; unde, ut ipse ait, errant qui putant hoc sacrificium ex solo opere operato habere certum meritum, vel certam satisfactionem, quae applicatur huic, vel illi. Quoniam applicatio sacrificii perficitur ex duobus videlicet ex intentione, & devotione; & redditur rationem, quia in sacrificiis, & oblationibus quantitas devotionis magis pensatur, quam quantitas rei oblatæ, ut patet de vetulæ oblatione *Luc. 21.* & ex autoritate Gregorii in homil. *Ambulans Jesus iuxta mare Galilee*, dicens: (Non perpendit Deus quantum in ejus sacrificio, sed ex quanto profertur.) Id ipsum non obscure videtur sensisse Sylvest. in *ver. Missa*, l. 9. 10. ubi quaerens utrum Sacerdos promittens singulatim tribus unam Missam, liberetur dicendo unam pro omnibus, concludit non liberari, sed tamen addit eum excusari posse pluribus modis, & in specie propter supplementationem Dei, quando scilicet Sacerdos tantum affectum habet ad quemlibet, quantum habere debet ad unum solum si pro illo solo celebraret, 27 Sed haec doctrina non est tenenda quia nititur tribus assertionibus evidentibus falsis. Primo enim asserit applicationem sacrificii perfici, & integrari ex duobus, videlicet ex intentione, & devotione. Quod si verum esset, sacrificium peractum à Sacerdote nullum gradum devotionis habere, nihil prodesse ei, pro quo fit, hoc autem constat esse erroneum, quia sacrificium Altaris efficaciam habet ex opere operato, id est ex consecratione Corporis, & sanguinis Christi, in quo consistit essentialis oblatio, cap. *Viram, de consecrat. dist. 2.* nec poluitur, aut inquinatur ex ministris nequitia, c. *ultra 1. 7. q. 8.* cap. *Prater*, §. *Veram*, 3. 2. dist. & patet ex Trident. *sess. 22. de sacrif. Missa, cap. 1.* ubi dicitur: Et haec quidem illa munda oblatio est, quae nulla indignitate, vel malitia offerentium inquinari potest. Et hoc tanquam certissimum Dei dogma admittunt Theologi omnes, lege D. Thomam in 3. *par. q. 82. art. 6.* Dominicum à Soto *lib. 9. de iust. & iur. q. 2. art. 2.* Navarr. in *Manual. c. 2. §. n. 10. vers. Trigesimo quinto*, Covarr. in cap. *Alma Mater*, par. 1. §. 5. n. 5. Petr. à Soto de *instr. Sacerd. lect. 1. c. 4. Suar. tom. in 2. par. disp. 7. §. 1. r. Gabriel Vasquez in 3. *par. disp. 229. cap. 2.* Cardin. Bellarm. *lib. 2. de Missa, cap. 4.* & Cardinal. Tolet. *lib. 2. c. 6.* Satis est igitur, ut Sacerdos sua intentione sacrificium applicet, nec illius effectus quoquomodo impeditur ex indevotione sacrificantis. Quinimo, ut inquit Sylvest. in *ver. Missa*, l. 7. n. 9. (Si Sacerdos sit malus, vel nullum habeat affectum ad eum, pro quo celebrat, pura quia eum odit, aut ignorat quis sit, & nihilominus vult pro eo celebrare ut evitet scandalum, aut peccatum tamen sacrificium illi proderit secundum 29 omnes DD.) Haec ille. Secundo asserit haec doctrina effectum Missae ex opere operato augeti, vel minui juxta gradus devotionis celebrantis, quod similiter constat esse falsum. Quoniam ejusmodi operi ex institutione Christi tantus certus valor annexus est, ut neque ex bonitate, vel devotione ministri crescat, neque ex illius malitia, vel indevotione minuat, sed aequaliter proficit*

omnibus, sive fiat per bonos, sive per malos ministros, ut docet S. Thomas communiter receptus in 4. *dist. 4. §. 2. art. 1. q. 3.* & in 3. *par. q. 82. art. 6.* Unde egregie Scot. *quolibet*, 20. §. *De secundo.* (Sacerdos, inquit) quantum ad virtutem sacrificii est merè instrumentum, quia organum inanimatum; licet enim sit organum vivum, quantum ad meritum personale in celebrando, quia sic mereri est ejus in quantum in se vivit vita gratia; tamen quantum ad illud bonum, quod debetur virtute sacrificii est organum praecise ratione ordinis, & a quo provenit effectus iste virtute sacrificii etiam si minister in se non vivat vita gratia.) Haec sunt verba Scoti. Et probatur expressè in cap. *Intra Catholicam*, l. 9. 1. quod dupliciter in c. *Viram, de consecrat. dist. 2.* ubi Augustinus ait: Intra Catholicam Ecclesiam in mysterio Corporis, & Sanguinis Christi nihil à bono majus, nihil à malo minus proficitur Sacerdote. Tercio asserit offerentem posse multiplicare tot gradus devotionis ut unica Missa aequivaleret pluribus Missis. Quod similiter stare non potest, etiam si daremus fructum sacrificii ex opere operato aliquo modo augeti posse ex devotione ministri, quia augmentum illud in una Missa nunquam potest esse tantum, ut ad aequet fructum proveniente ex pluribus Missis. Semper enim Deus magis respicit ad iteratam oblationem hostiae immaculatae unigeniti Filii sui, magisque illa delectatur, quam devotione Sacerdotis quantumvis magna, & intenta. Nam, ut inquit Alex. I. Papa, & martyr, idemque habetur in Decretali ad omnes Orthodoxos. (Crimina, atque peccata his oblati Domino sacrificiis debentur; talibus enim hostiis delectabitur, & placabitur Deus, peccataque dimittet ingentia.) Haec ibi. Idemque habetur in Concilio Tridentino *sess. 22. de sacrif. Missa, c. 2.* In pluribus autem Missis multiplicatur sacrificii oblatio, & ideo multiplicabitur effectus hujus sacrificii, & Sacramenti, ut inquit S. Thomas, in 3. *par. q. 79. art. 7. ad tertium.*

32 Nec praedictis refragatur autoritas ejusdem S. Thomae in 3. *par. dist. 79. art. 5.* ubi ait: (In satisfactionem magis attenditur affectus offerentis, quam quantitas oblationis. Unde vidua plus omnibus obulit, *Luc. 21.* quare haec oblatio sit satisfactoria illis, pro quibus offertur, vel etiam offerentibus secundum quantitatem suae devotionis.

33 Quoniam respondetur hoc verum esse si consideratur devotio, prout est meritum personale ipsius celebrantis, vel eorum, pro quibus celebratur, & hoc modo oblatio prodest offerenti secundum quantitatem devotionis, quam ipse habet, item prodest ei, pro quo offertur secundum quantitatem devotionis suae: ratio est, quia fors gloriae reddit mensuram accipientis: unusquisque autem ex suo actu disponitur, non ex alieno, cap. *Nunquam, cum mul. seqq. 56. dist.* & in *summa* 2. 4. q. 3. S. Thomas in 4. *dist. 4. §. 1. art. 1. q. 1.* Item ad hoc ut Missa proficit virtute sacrificii, & operis operati, requiritur ut ex parte ejus, cui applicatur, non ponatur obex Divinis beneficiis, c. *Non assistimus*, l. 3. q. 2. Hoc enim sacrificium cum sit memoriale Dominicae Passionis, effectum non habet nisi in illis, qui conjunguntur huic Sacramento per fidem, & charitatem, ut inquit S. Thom. in 3. *par. q. 79. art. 7. ad secundum.* Idem ad exemplum Sacramentorum, ut in Concilio Trident. *sess. 7. de*

Sacram. can. 6. Unde sicut potest quilibet impedire ex toto effectum sacrificii, ponendo se extra charitatem per culpam mortalem, ita potest ejusdem effectus augere, vel minuire multiplicando, vel minuendo gradus devotionis, & charitatis, & ita intelligitur quod ait S. Thomas, sacrificium prodesse offerentibus, & iis, pro quibus offertur, secundum quantitatem devotionis suae. At secus est si consideretur devotio unius in ordine ad alium, pro quo sacrificium offertur, quia tunc oblatio efficaciam habet ex opere operato per totam intentionem offerentis, etiam sine ulla ipsius devotione, ut ostensum est supra n. 28. Unde sacrificium tuum prodest tibi, o Sacerdos, secundum quantitatem devotionis tuae, & prodest mihi sacrificium tuum secundum quantitatem devotionis meae; sed non prodest mihi tuum sacrificium secundum quantitatem tuae devotionis ex opere operato: Licet Missa tua prodest mihi secundum quantitatem tuae devotionis ex opere operantis, quia secundum hoc fructuosior est Missa melioris Sacerdotis, effectus enim Missae ex opere operantis augetur, & minuitur juxta quantitatem meriti, & dignitatis ministris; & ita intelligitur textus in c. *Ipsi sacerdotis*, l. 9. 1. in illis verbis: qui quanto digniores fuerint, tanto facilius pro necessitatibus, pro quibus clamant, exaudiuntur; prout autoritate illa declarat S. Thom. in 3. *par. q. 82. art. 6.* Colligitur super praedicta distinctio ex verbis clarissimi D. Th. in 4. *ead. dist. 4. §. 2. art. 1. q. 3. in corpore.*

36 Tertia opinio, quae praecedenti aequalitatem accedit, est nonnullorum antiquorum, qui dixerunt suffragia pro uno aliquo facta non magis prodesse ei, pro quo fiunt, sed eis, qui sunt magis digni: & in hac sententia, ut refert S. Thomas in 4. *dist. 4. §. 2. art. 4. q. 1. de corp. sicut Praepositus*, qui ponebat exemplum de candela, quae accenditur pro aliquo divite, quae non minus aliis prodest, qui cum eo fiunt, quam ipsi diviti, & forte magis si habeant oculos clariores. Et etiam lectio; quae non magis prodest ei, pro quo legitur, quam aliis, qui simul cum eo audiunt, sed forte aliis magis, quibus sensu capiores. Et ad obiectum, quod secundum hoc Ecclesiae ordinatio esset: vana; quae specialiter pro aliquibus aliquas orationes instituit, respondebant Ecclesiam hoc fecisse ad excitandas devotiones fidelium, qui promptiores sunt ad faciendam specialia suffragia, quam communia, & ferventius etiam pro suis propinquis orant, quam pro extraneis.

38 Ceterum haec sententia vera est si pensetur valor suffragii, secundum quod procedit ex virtute charitatis, quae unit membra Ecclesiae; quia omnes, qui sunt in charitate, sunt quasi unum corpus; & ita bonum unius redundat in omnes, c. *Charitatem*, l. 2. q. 2. c. *Loquitur Dominus*, 24. q. 1. & secundum hoc quodcumque bonum factum ab aliquo valet cuilibet in charitate existenti, valet enim opus bonum per modum meriti, cuius radix est charitas, & sic suffragia pro uno facta omnibus valent, quantum scilicet omnes, qui sunt gaudent ex charitate de bonis, quae ex charitate fiunt. Et hoc respectu verum est suffragia plus valere illis, pro quibus non fiunt, si sint majoris charitatis: sed si autem si consideretur valor suffragii secundum hoc quod per intentionem unius actus ejus transfertur in alterum per modum satisfactionis. Hoc enim modo suffragia non valent nisi illis, pro quibus

sunt. Ita declarat B. Thom. loco cit. & in quolib. 2. art. 14. & Turcrem. in c. Non mediocriter, n. 9. de consec. dist. 5. ubi hanc doctrinam tuetur ab impugnatione Durandi, & sequuntur hic Canonistae ferè omnes, ut dicam infra n. 71.

39 Quarta opinio similiter media est Sylvestri in ver. Missa, l. 9. n. 9. vers. Efficitur, & tertia opinio qui sic distinguendum putavit. Aut Sacerdos movetur à seipso, vel ab aliquo uno tantum ad celebrandum pro pluribus primò, & principaliter, veluti si unus dicit ei elemosynam petens Missam pro anima patris, matris, & uxoris. Et hoc primo casu sacrificium non tantum prodest singulis, pro quibus offertur, quantum si pro unoquoque ipsorum singulariter offerretur, quia affectus offerentis, cui proportionatur effectus sacrificii, est unus tantum, qui fertur totus in omnes primo, sed non primò totus in singulos, sed ut conveniunt in aliquo uno, puta in numero, vel multitudine eorum, pro quibus sacrificiatur, & consequenter effectus talis sacrificii attribuitur totus omnibus, sed non totus singulis, sed dividitur, & consequenter fit minor ad singulos. Si verò Sacerdos moveatur à pluribus ad celebrandum pro multis, ut quia unus petit Missam pro anima patris, alius pro anima matris, alius pro anima uxoris; unicà Missa omnibus satisficit, & eandem valet singulis, quantum omnibus; quia affectus, quibus respondet effectus sacrificii, primò fertur in singulos secundum singulos moventes ad celebrandum; & consequenter effectus sacrificii attribuitur primò singulis, & nullus est effectus primò respiciens multitudinem petentium; & sic unius celebrationis sunt multi effectus, & multae satisfactiones: & hoc modo in uno sensu intelligi potest d. cap. Non mediocriter. Ita Sylvestr. ex ejus sententia, ut videtur, Sacerdos, qui à diversis plura stipendia pro pluribus Missis celebrandis accepit, unicà Missa satisficit omnibus; quia quilibet nihil minus habet. Idemque ante ipsum perpicuis verbis asseruit Ang. in ver. Missa, n. 52. Et ad obiectum, quod hoc modo unicà Missa liberari possent omnes animae de purgatorio. Respondet Sylvestr. hoc esse possibile, quia cum virtus sacrificii sit infinita quantumcumque erit multitudo offerentium, scilicet eorum, qui dant stipendia, etiam si arenam maris excederet, tanta erit multitudo effectuum sacrificii, & consequenter animarum liberatarum, si unico talis effectus poterant omnes liberari: limitant tamen suam conclusionem nisi repugnet aliqua promissio licita Sacerdotis, quae si interveniat, servanda est.

Verum hæc distinctio videtur chymica; quia cum voluntas sit potentia libera, nihil prohibet quin affectus Sacerdotis ferri possit totus in singulos etiam in eo casu, in quo movetur ab uno ad celebrandum pro pluribus. Quinimò ut plurimum sic contingit, quia in Memento cogitantur primò singulis, pro quibus sacrificium offertur, nec distinguitur an unus, vel plures sint, qui elemosynam contulerunt, unde secundum hanc distinctionem introque casu unicà Missa satisficeret omnibus, quod ex diametro pugnat cum doctrina D. Thom. cui Sylvestr. profertur se velle adhaerere. Præterea neque in eo casu, in quo Sacerdos dirigit intentionem suam primò in singulos potest unicà Missa pluribus satisficere, quia cum effectus sacrificii extendit sit finitus; & divisus in plures, minuitur, & quidquid datur uni, admittitur alteri contra

justitiam, ut fuse explicabitur infra in argumentis pro sexta opinione. Unde iure optimo hanc distinctionem Sylvestri reprobavit S. Congregatio Concilii in Decretis de celebrat. Missæ, de quibus infra n. 65. in illis verbis, plura stipendia live ab una, sive à pluribus personis collata fuerint, aut conferentur in futurum.

40 Quinta opinio itidem media est Suarez tom. 3. in par. disput. 79. sect. 12. qui distinguit valorem sacrificii quoad satisfactionem poenæ, & quoad impetrationem. Primo modo putat sacrificium non æque esse satisfactorium si pro pluribus offeratur, ac si pro uno tantum, & in hoc convenit cum còmmuni sententia Theologorum, & Canonistarum. Secundo autem modo tenit æque impetratorii esse sacrificium si pro pluribus, ac si pro uno singulariter offeratur. Cui distinctioni videtur etiam accedere Covarr. in c. Alma Mater, part. 1. §. 5. n. 9. nam quoad valorem satisfactionis consentit cum communi, & mox subdit. At si consideremus valorem operis quoad impetrandum à Divina liberalitate, nulla est certitudo quid Divina Majestas pluribus, vel uni tribuat.

41 Sed hæc distinctio implicite reprobata est in iisdem Decretis de celebrat. Missæ, d. §. Deinde, in illis verbis: pro pluribus Missis etiam ejusdem qualitatis, quæ aperte innunt ut Sacerdos obstrictus ad celebrandum plures Missas, sive illæ sint de Requiem, & sic ad satisfaciendum; sive de Spiritu S. & sic ad impetrandum, sive alterius qualitatis, non possit unicà Missa omnibus satisficere; imò peccet contra justitiam, & sit obnoxius restitutioni.

42 Et quidem iure optimo; nam cum sacrificium extendit habeat efficaciam finitam, etiam respectu impetrationis, si que uni debetur; si distribuat in plures, minus accipitur singuli ad impetrandum, & sic communiter in iustitia, ut latè probabitur infra à num. 51. rursus institutio Ecclesie plurium Missarum ad eandem rem impetrandam; & alia fundamenta omnia, quæ inferius adducuntur pro sexta opinione à n. 54. usq. ad n. 65. æque concludunt in impetratione, atque satisfactione.

43 Præterquam quod etiam admittamus cum Cajetano, & nonnullis aliis valorem sacrificii esse triplicem, scilicet meritum, impetrationis, satisfactionis; verè tamen sub genere impetrationis includitur & satisfactio; quia effectus sacrificii ex opere operato, tam respectu remissionis poenarum, quam respectu aliorum effectuum non est per modum effectus, ut in Sacramentis, sed per modum impetrationis, ut c. Pium, de consec. dist. 1. cap. Non assememus, & cap. Pro obventibus, c. 1. qu. 2. cum multis similibus, & patet ex Concilio Trident. sess. 22. de sacrif. Missæ, cap. 2. & observant Petr. à Soto, l. 1. de instrum. Sacerd. & l. 7. de Euchar. Naq. in 3. par. disput. 229. cap. 2. Bellarmin. de Missa, cap. 4. & Tolet. lib. 2. cap. 2.

44 Sexta igitur, & ultima opinio est, Sacrificium Altaris magis prodest illi, pro quo singulariter offertur, quam si pro pluribus offeratur, ac proinde Sacerdotem, qui plures elemosynas accepit pro pluribus Missis celebrandis, non posse unicà Missa sive obligationi satisficere. Ita ex Canonistis Bernardus Hispanus relatus ab Archid. in c. Non mediocriter, ad fin. de consec. dist. 5. & idem Archid. ibidem, qui asserit hanc esse veram sententiam secundum Theologos, quam tenent hic Jo. Calder. & Jo. Andr. n. 5. in gloss. 3. vers. Dicitur, Butr. n. 2.

n. 8. Anchar. n. 7. Cardin. n. 5. & 6. Abb. n. 4. & Jo. de Anania, n. 5. Henr. Boich. in fin. operi, seu in c. ut citat. a finem de verb. signif. Cardin. Turcrem. in c. Non mediocriter, n. 9. Abb. conf. 99. incipien. Quidam condidit testamentum, n. 5. vers. Nunc tertium dubium, lib. 2. Roch. de Curte in tract. de iurepatr. in ver. Honorificum, q. 57. Casar. Lambert. cod. tract. lib. 3. in 3. q. principia, art. 3. Petr. Brixien. in suo Repertorio, in ver. Missa, ubi testatur hanc questionem fuisse disputatam in Concilio Basiliensi, seque ex deputatione Concilii plene allegasse, & adduxit dicta Theologorum in 4. dist. 45. Præposit. in cap. Sacrosancta, num. 2. 22. dist. ubi testatur hanc esse communem Doctorum opinionem. Navarr. in Man. c. 2. §. n. 92. & n. 111. vers. Trigesimo quinto, & conf. 8. n. 2. & conf. 9. n. 2. de celebr. Missæ. & laciur in Euchar. de orat. cap. 20. n. 77. & in d. c. Non mediocriter, de consec. dist. 5. Petr. Navarr. de rest. lib. 2. c. 2. an. 262. & Covarr. in c. Alma Mater, part. 1. §. 5. n. 9. ubi asserit hanc sententiam veriorē, & frequentiori calculo receptam esse, & pro illa citat Innoc. in c. penult. Ne Prælat. vic. sus, qui tamen nihil in proposito.

45 Et ex Theologis veteres Scholastici omnes, & in specie S. Bonaventura in 4. sententiarum, dist. 45. art. 2. q. 3. ad ult. Richar. de media villa, l. 1. q. 3. Duran. ibidem, q. 3. n. 11. Petr. de Palude, q. 2. art. 1. concl. 1. & 2. Major. q. 2. Scot. quodlibet 20. §. De primo, & §. De secundo, Gabriel. l. 27. in Canon. l. 1. & l. 2. & Adrian. quodlibet 8. art. 3. in solutione tertia rationis, Jo. Medina in tract. de orat. cap. De valore orationis pro multis sus. Sot. in 4. dist. 3. q. 2. art. 1. §. ubi autem, & §. Quocirca, ubi etiam testatur in suo ordine Decretum esse, ne quis pro una Missa à pluribus elemosynam accipiat, Gregor. de Valent. in 3. par. dist. 6. q. 10. punct. 1. §. 2. Henric. in summ. lib. 9. cap. 19. §. 5. Suar. tom. 3. in 2. par. dist. 79. sect. 12. & d. dist. 6. sect. 4. & tom. 4. dist. 48. sect. 6. Gabriel Vaquez 3. par. dist. 231. cap. 5. Petr. Ledesma in summa p. 1. de Sacram. ubi de Euchar. l. 17. concl. 23. Tolet. lib. 2. instrum. Sacerdot. cap. 8. Coninch. de Sacram. qu. 83. art. 1. dub. 10 §. Et probatur. Citari etiam potest pro hac parte Viguerius, tamen nonnulli eum citent pro contraria. Nam in libr. instrum. Sacerdot. cap. 16. vers. Decimasexto asserunt oppositam opinionem probatam non esse, quia, inquit, est diminutiva Divini cultus; nam quilibet petens saltem implicite, vulg hoc sacrificium pluries fieri; & si sciret Sacerdotem ab alio accepisse pecuniam, & promissile pro illo celebrare, alium Sacerdotem adiret; & concludit eum, qui hoc faceret, non esse tutum in conscientia, nec excusari à restitutione. Ex Summis verò idem tenent Pisan. in ver. Suffragium, §. 7. & 8. Rosell. in ver. Missa, §. 22. & Tabien. in ver. Restitutio, §. fin. ubi ait contrariam opinionem communiter reprobati à Theologis, & Canonistis. Hæc sententia aperte est D. Thom. prout eam illi expresse attribuit, Abb. Turcrem. & Covarr. loci citati, & Sylvestr. in ver. Missa, l. 9. & inferius explicabitur, n. 32.

46 Sicur autem hæc sententia receptissima est, & autoritate Ecclesie approbata, ut inferius patebit n. 65. ita inconcusis nititur fundamentis, quorum illud est præcipuum, quod valor sacrificii ex opere operato, quamvis si consideretur in actu primo, ut dicunt Scholastici, id est in seipso intendit, seu quantum ad sufficientiam, & indetermi-

46 nate sit infinitus, eo quod Christus Dominus, qui est principalis offerens, in hoc sacrificio immolatur, sic infinita virtus, dignitatis, & meriti, id est quæ in sui quantitate sufficiens sit ad satisfaciendum pro omni poena, nec unquam sit applicabilis ad tot, tantosque effectus, quin semper ad plures & majores in infinitum in omni genere impetrabiles applicari possit ad exemplum potentie Dei infinitæ, quæ plura semper potest in infinitum, c. Nullus, vers. Sed quantum, de penit. dist. 7. cap. Principium, §. Caritas, de penit. dist. 2. Theol. in 1. sem. dist. 43. tamen si consideretur in actu secundo, scilicet extensivè, & determinativè, seu quantum ad efficientiam, & respectu effectus, est finitus, seu ut alii explicant, applicatur finitè, & limitatè ad finitos effectus, & hanc doctrinam ab omnibus receptam esse testatur Navarr. in Manual. cap. 25. n. 110. vers. Trigesimo quinto, Quod adeò verum est, ut nec sacrificio Crucis truento concedatur efficacitas infinita, nam licet fuerit infiniti valoris quoad sufficientiam, finiti tamen sunt quoad efficientiam, quia non producit nisi effectus finitos, ut egegrie explicat D. Thom. in 3. par. q. 79. art. 7. ad secundum, & ex aliis observat Suar. tom. 3. in 2. par. dist. 79. sect. 11. & Gabriel Vaquez in 3. par. dist. 230. cap. 3. Unde Cajet. tom. 2. Opuscul. tract. 3. in præallegat. c. 2. vers. Verumtamen. (Sicut inquit,) infinitus effectus Christi Crucifixi est secundum sufficientiam, & secundum naturam causæ universalis, indeterminatæ scilicet, & non determinatæ ad hunc aut illum, ita hoc sacrificium est & sui ipsius natura infinitè sufficientia, & indeterminatæ efficaciam. Verumtamen sicut efficaciam Passionis Christi quoad efficientiam determinatur ad hunc per hoc, vel illud Sacramentum; ita efficaciam hujus sacrificii, non quoad sufficientiam, sed quoad efficientiam per applicationem Sacerdotis determinatur ad hunc, vel illum, pro quo offertur.) Hæc ille itaque effectus sacrificii ad quem obtinendum Missa petitur, & promittitur, finitus est. Finitur autem in plures divisius minus habetur à singulis, quam si totum haberetur ab uno, cap. Cum, M. in princ. supra de constitut. cap. fin. vers. Quantoque inter pauciores, de concess. Præben. lib. 6. & in hac specie notant hic Jo. Andr. num. 5. in gloss. 3. vers. Dicitur, Butr. n. 8. Anchar. n. 5. & reliqui interpretes. Turcrem. in d. cap. Non mediocriter, n. 9. in fin. de consec. dist. 5. & Sylvestr. in ver. Missa, l. 9. vers. Sed ista opinio. Quidquid igitur datur secundo, admittit primo, & neutri satisficit; & consequenter Sacerdos, qui unicam Missam dicit pro pluribus, à quibus plura stipendia accepit, peccat contra justitiam, nec liberationem consequitur, quia minus solvit, l. si stipulatus, §. Qui decem debet, ff. de solut. l. 2. §. 1. & l. in executione, §. Pro parte, ff. de verb. obligat. nam, ut formaliter arguit Scotus quodlibet 20. in princ. (Qui tenetur ad majus bonum non satisficit solvendo minus bonum. Sed duæ Missæ sunt majus bonum, quam una. Una etiam Missa est majus bonum libi si dicatur, pro illo, quam si dicatur simul pro illo, & alio. Ergo, &c.) Suffragia enim valent per modum solutionis debiti, cap. Anima, l. 3. q. 2. S. Thom. in 4. distinct. 45. q. 2. art. 4. q. 2. ad primum, & iustitia humana exemplarum à iustitia Divina, c. Tunc vers. 12. q. 3. & in proposito idem docuit d. art. 4. q. 1. in solutione quæst. & Card. hic n. 7.

47 Hanc autem doctrinam, & distinctionem duplici valo-

valoris in Missa esse ipsius S. Thom. existimo tam esse clarum, quam quod clarissimum. Sed quia à nonnullis id contrahitur, abs re non erit illius verba hic fideliter referre. Nam, (ut inquit Sylvest. in ver. Missa, 1. q. 9.) fundamenta ab ipso petenda sunt, qui in huiusmodi secretis semper aut ratione, aut revelatione fuit edoctus antequam scriberet; ejusque doctrina fuit solemniter approbata per Extravag. Joan. XXII, & per Bullam Urbani V. directam Archiepiscopo, & Cancellario, & Magistris, & universis in civitate Tholosana, cujus extrema verba sunt hæc: (Volumus insuper, & tenore præsentium vobis injungimus, ut B. Thomæ doctrinam tamquam veridicam, & Catholicam secuti, eamque studeatis totis viribus applicare.) Refert idem Sylvest. in ver. Lex, n. 9. in 3. d. d. principali. Ipse igitur Angelicus Doctor licet ejus verba in alium sensum ab aliquibus detorqueantur, in 3. par. q. 79. art. 5. sic ait: (Quamvis ergo hæc oblatio ex sui quantitate sufficiat ad satisfaciendum pro omni peccato; ecce valor infinitus quoad sufficientiam: tamen sic satisfactoria illis, pro quibus offertur, vel etiam offerentibus secundum quantitatem suæ devotionis, & non pro tota peccato, ecce valor finitus, & limitatus, quoad efficientiam, & determinatos effectus) forte tamen hic locus vitari posset propter ea, quæ dixi supra n. 32. Led, idem apertius docuit in 4. dist. 45. q. 2. art. ult. q. ult. ad ult. argumentum, in hæc verba. (Quamvis Christi virtus, quæ continetur sub Sacramento Eucharistiæ, sit infinita (ecce valor sacrificii infinitus secundum se, & indeterminatus) tamen determinatus est effectus, ad quem illud Sacramentum ordinatur; unde non oportet, quod per unum Altaris sacrificium tota peccata eorum, qui sunt in Purgatorio, expietur: unde etiam quandoque plures Missæ in satisfactionem unius peccati inunguntur.) Hæc ibi: Ecce infinita virtus sacrificii applicata finitè, & limitata ad determinatos effectus. Rursum in eod. art. 4. q. 2. proponit in terminis questionem, utrum suffragia facta pro multis tantumdem valeant singulis, ac si pro unoquoque singulariter fierent, & in ver. Sed contra 4. sic ait: (Suffragium habet finitam efficaciam. Ergo distributum in multis minus prodest singulis, quam prodesse si fieret pro uno tantum.) Et in corpore (Si valor, inquit,) suffragiorum consideretur in quantum sunt satisfactiones quædam per intentionem facientis translata in mortuos, tunc magis valet suffragium ei, quod pro eo singulariter fit, quam pro eo, quod communiter fit & multis aliis; Sic enim effectus suffragii dividitur ex Divina Justitia inter eos, pro quibus suffragia fiunt. Hæc S. Thomas.

54 Quod autem sacrificii valor ex opere operato sit finitus, & taxatus quantum ad efficientiam, deducitur etiam ex Scoto in præalleg. Quodlibet, 20. in §. De tertio, quia bonum, quod debetur virtute sacrificii correspondet secundum plenam justitiam alicui merito in Ecclesia: hoc autem meritum est finitum, & certi gradus: ergo sibi secundum iustitiam plenam correspondet bonum certi gradus reddendum, ad hoc cap. Tempus, & cap. Non affirmamus, 13. quest. 2. & l. Et virtutum, in princ. C. de stat. & imagin.

Sed & Dominus in cena novissima ordinavit ut tam Apostoli, quos tunc novi testamenti Sacerdotes instituit, quam alii Sacerdotes assidue of-

ferrent corpus, & sanguinem suum, dum ait, Hoc facite quotiescumque, &c. ut 1. ad Corinth. 11. Ergo noluit ex unico sacrificio, & semel ab Apostolis peracto infiniti effectus producerentur, sed ut cujusque oblationis esset fructus taxatus, & certi gradus ad hoc ut angustissimum hoc sacrificium, sine quo Religio non potest consistere, frequentaretur in Ecclesia, tum ut memoria Dominice Passionis in finem usque sæculi permaneret, tum ut illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur, prout hæc leguntur in Decreto Concilii Tridentini sess. 22. de sacrific. Missæ, c. 1. & cap. 2.

Hujus autem Divinæ ordinationis clarissimè argumentum est, quod Ecclesia, quæ fidelissima interpres institutionis Christi, cum à Spiritu Sancto regatur, c. Qui contempta, & c. Frustra, 8. dist. c. Loquitur, 24. q. 1. cap. Qui nesciat, 11. dist. quæ vel à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse probatur, cap. A recta, ead. caus. & quest. multas Missas ad eandem rem obtinendam offerre consuevit. Ergo Divinam institutionem ista est interpretata, ut valor Missæ quantum ad efficientiam, & prout determinatur ad hanc, vel illud non sit infinitus, & aliquo supervacaneum fuisset ad unum speciale effectum unius rei impetrandæ plures Missas institueret, si unica sufficeret ad impetranda omnia quæ petuntur. Dicitur enim frustra fieri, cum non perficitur id cuius gratia fit, ut habetur in 2. Physicorum, c. 2. text. 62.

55 Quod etiam comprobatur ejusdem Concilii Decreto, cap. 4. sess. 25. ubi datur facultas Episcopis in Synodo Diocesana, & Generalibus Ordinibus in Capitulis generalibus reducere onera Missarum celebrandarum. Et quotidie etiam sedes Apostolicæ consuevit ejusmodi onera Missarum cum certis conditionibus ad pauciores numerum reducere. Quod certe superfluum fuisset, si unius Missæ celebratione posset oneribus omnibus satisfieri. Consuetudo autem Ecclesiæ prævalet auctoritati cujuscumque Doctoris, S. Thomas 2. 2. quest. 10. art. 1. & quodlib. 2. art. 7.

56 Similiter ut formaliter ratiocinatur idem S. Thom. in 4. dist. 45. q. 2. art. 4. q. 2. in solutione questionis. Melius est plures juvare, quam unum. Si ergo suffragium pro multis factum tantum valeret singulis, ac si pro uno tantum fieret, Ecclesia non debuisset instituire, ut pro aliquo singulariter Missa diceretur, sed ut semper diceretur pro omnibus fidelibus. Quod patet esse falsum, ad hoc textus optimus in cap. Sacramenta, vers. Et licet, 22. dist. ubi Anacletus Papa, (Licet inquit) pro omnibus assidua apud Deum omnium Sanctorum effundatur oratio, his tamen verbis Paulus Beatus Apostolus Romanis proprio chirographo pollicetur dicens: Testis enim mihi est Deus, quod sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis: ex quo textu colligit ibi Geminus in 4. notab. num. 3. magis prodesse orationem, quæ fit specialiter pro uno, quam generalem, quæ fit universaliter pro omnibus ab Ecclesia, quod si unius prosequitur ibi Præpos. n. 2. (Ad quid enim inquit) iura tacerent tantam vim inter particulares Missas, maxime pro defunctis, & ordinariis festorum, vel feriales, in quibus etiam fit generalis commemoratio vivorum, & mortuorum, ut in c. Cum creatura, & c. Quidam, de celebrat. Missar. in

in cap. Et hoc advertendum, & in cap. penult. de consecrat. dist. 5. Si non plus operaretur illi, pro quo fit peculiaris Missa, quam commemoratio generalis.) Hæc Præpositi textus cum gloss. in l. 1. rem apud Labonem, §. illic edictum, in ver. Neglecta, ff. de injur.

57 Et confirmatur ex consideratione Scoti quodlibet. 20. §. De primo: nam in amicitia humana dilectus per supplicationem meretur majus forum uni, quam si supplicaret pro multis: etenim pro uno exaudiretur, ut tantum bonum impetraret ei, qui si pro multis peteret, vel non pro omnibus, exaudiretur, vel non tantum bonum impetraret, & istud est secundum justam legem amicitie. Ergo similiter apud Deum magis valet ad impetrandum oblatio si fiat specialiter pro uno, quam si fiat generaliter pro multis; ad hoc l. si quis mihi bona, §. Sed utrum, ff. de acquir. hered. Authen. de nupt. §. Solutio, ubi, unde donec, collat. 4. & l. Quarto, ff. de action. empr. nam quod specialiter declaratur, validius operatur, quam quod in genere prædicatur, textus & ibi Bald. in princ. in l. 2. C. de serv. pignor. dato, & l. Quæntus, la prima, §. Sed quod Quintus, ibi, multum enim interest generaliter, an specialiter hæc legentur, ff. de aur. & arg. leg.

58 Præterea si hic Sacerdos unica Missâ satisfaceret multis, quorum singuli elemosynam contulerunt pro unius Missæ celebratione, eadem ratione hic Sacerdos unica Missâ satisfaceret ei, à quo plura stipendia accepisset pro pluribus Missis celebrandis. Hoc autem constat esse falsum; damnaretur enim ab Ecclesia, ut quis unica Missâ satisfaceret Missis B. Gregorii, quæ sunt triginta; quippe is, pro quo fiunt plura suffragia, citius liberatur à penis Purgatorii, ut docet Magister sententiarum in 4. dist. 45. & post eum S. Thom. quodlib. 2. art. 14.

59 Postremò observandum est in sacrificio Missæ triplicem reperiri offerentem, nempe Christum, Ecclesiam, & Ministrum. De Christo hoc est expressum in Concilio Tridentino de sacrific. Missæ, sess. 22. cap. 2. ubi sic legitur, (Una, eademque est hostia, idem nunc offerens Sacerdotem ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa.) De Ecclesia id colligitur ex D. Thoma in 3. par. quest. 79. art. 6. in corpore, & art. 7. ad 3. & Scot. d. quodlib. 20. §. De primo, & patet ex ead. sess. 22. c. 6. ubi S. Synodus docet, (Missas privatas censeri communes, quia celebrantur à publico Ecclesiæ ministro.) Opus enim ministerii est magis principalis agentis, cap. Litteris, supra de rescript. cap. Mulieres, §. Illi vero, infra de sent. excomm. S. Thom. in 4. dist. 45. q. 2. art. 1. quest. 3. in corpore. De ministro similiter hoc est notissimum: nam ut habetur in cap. Perlectus, 25. dist. (Ad Sacerdotem pertinet Sacramentum Corporis, & sanguinis Christi Domini in Altari consecrare.) & patet ex Concilio Tridentino, sess. 22. de observ. & e. vit. in celebrat. Missæ, cap. un. ibi; (vivifica illa hostia, qua Deo Patri conciliati sumus, in Altari per Sacerdotes quotidie immolatur.) Qua de re S. Thom. & Theologi in 3. par. q. 82. per totam. Et quidem in consecratione quæ est essentialis oblatio, cap. Vtrum de consecrat. dist. 2. non Ecclesiæ, sed Christi personam agit. Ideoque ac Christus loqueretur, dicit: Hoc est Corpus meum. In reliquis verò orationibus loquitur in persona, & nomine Ecclesiæ, Offerimus tibi Domine, &c. Placeat tibi ob-

63 sequium servituti nostræ. His autem tribus offerentibus in sacrificio Missæ triplex effectus respondet ex opere operato; ideoque Scotus circa finem 4. quodlib. relatus à Sylvestro in ver. Missa primo, n. 9. vers. Scoto etiam, esse tantum sacrificii appellatum meritum, virtualiter sic ait. (Meritum Missæ in tres partes dividitur, quarum una Christo, alia Ecclesiæ attribuitur, tertia Sacerdoti, & hanc tertiam partem dumtaxat potest dispensare Sacerdos, qui si eam attribuat alicui determinatæ personæ, non potest alteri tribuere; quia tale meritum est finitum, & limitatum; alioquin una Missa liberaret omnes de Purgatorio, quod est hæreticum; & si est finitum, divinum minuitur tandem usque ad nihilum. Et si totum uni communicatur, alius nihil habet.) Hæc ex illo, cujus doctrina tota est singularis, & merito Ecclesiæ uti recepta, ut testatur Navar. in Manual. cap. 25. num. 92. & latius in Encirid. de orat. cap. 20. n. 77. & in cap. Non mediocriter, de consecrat. dist. 7. & Covarr. alios adducens in d. cap. Alma Mater, par. 1. §. 5. n. 5. Sanè hic abusus, qui maxime avaritiam fovet, fidem fallit, pietatem fidelium lædit, Sacerdotes illaqueat, & animas Defunctorum fraudat debitis suffragiis, videtur omninò abolerendum in Decretis de celebrat. Missar. de quorum editione nunc agitur, cap. Extravag. de Præbend. cum concordant. de quibus ibi per Hoff. n. 9. Concilium Tridentinum sess. 22. de observ. & e. vitand. in celebrat. Missar. cap. unico, vers. Cum igitur.

Atque ita consultis Theologis, & articulo pro rei gravitate maturè discussio, S. Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum hanc sententiam postea sequuta est in iisdem Decretis de celebrat. Missar. jussu Sanctissimi D. N. Urbani VIII. me Secretario editis, & à Sanctitate sua approbatis, & confirmatis in §. Deinde, quæ habentur in Bullar. rom. 4. pag. 314. ubi sic legitur: (Deinde ubi pro pluribus Missis etiam ejusdem qualitatis celebrandis plura stipendia quantumcumque incongrua, & exigua sive ab una, sive à pluribus personis collata fuerint, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Monasteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac locis piis, quibuscumque tam secularibus, quam regularibus, si Congregatio sub oblatione Divini Judicii mandata, ac præcipit, ut absolventur tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerint; ita ut alioquin is, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant, quinimò graviter peccent, & ad restitutionem teneantur. Id verò ut deinceps observetur exactius, S. Congregatio eadem auctoritate revocat privilegia, & indulta omnia quibusvis personis, Ecclesiis, & locis piis tam secularibus, quam regularibus cujuscumque Ordinis, Congregationis, & Instituti quantumcumque ob causam concessa; quibus indulgetur in certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.) Hæc ibi.

Non obstant modò argumenta primæ opinionis opposita.

67 Ad primum enim, nempe ad textum in d. cap. Non mediocriter, de consecrat. dist. 4. dantur à glossa, & Doctoribus plures solutiones. Prima solutio est Bese.

Bernardi Hispani, qui dixit auctoritatem illam veram, quando Missa equaliter pro omnibus dicitur; sed si in iuramento unius, quia tunc licet pro omnibus dicatur, plus proficit ei, pro quo oras specialius intendit: & hanc esse veram sententiam secundum Theologos affirmat ibi Archidiaconus sine, & Bellam. n. 2. Sed certe hæc solutio quam vis in se vera sit, ut ex dictis constat; tamen non congruit illis verbis, (achi pro uno quolibet ipsorum diceretur,) quæ verba ostendunt Missam dici in iuramento unius non magis proficere, quam si pro omnibus equaliter diceretur.

88 Secunda solutio est glossæ ibi in ver. Dum igitur, & Abb. d. conf. 99. n. 6. vers. Concreta, lib. 2. qui intelligunt illum textum in Missa, quæ iuxta litteram dicitur pro centum cum hilaritate mentis: hæc enim non minus proficit singulis, quam si diceretur pro quolibet ipsorum cum anxietate. Hæc solutio vera est, si valor Missæ pensetur ex virtute meriti, & operis operantis: sic enim augatur iuxta quantitatem charitatis, & fervoris ministri, c. Ipsi Sacerdotes, l. q. 1. & dixi supra n. 35. & quia orans pro multis majorem habet charitatem, hoc respectu Missa tantum est fructuosior, quanto pro pluribus celebratur, ut dicam infra n. 71. Sed si valor Missæ consideretur ex virtute sacrificii, & operis operati, hæc solutio coincidit cum secunda opinione Cajetani, & est apte resoluta, quia fructus sacrificii respectu alterius, cui applicatur, non augetur, nec minuitur ex devotione, vel malitia Sacerdotis, ut fuse ostensum est supra n. 28. Tertia solutio est ejusdem glossæ, ut littera sit referenda ad ipsum celebrantem, quia non minus valet ei si Missam celebrer pro centum, quam si pro uno, & secundum hunc intellectum illud verbum accipitur, exponi debet, id est a Sacerdote celebrante: & hunc intellectum approbat Abb. loc. cit. & Sylvest. in ver. Missa primo n. 9. vers. Quod autem addu-

70 citur, & valde consonat litteræ: nam ibi Hieronymus postquam de canonicatione quinq; Psalmorum cum alacritate, & puritate prætulit totius Psalterii modulationem cum tristitia, & anxietate cordis, statim subnectit: (Dum igitur pro centum animabus Psalmus, vel Missa dicitur, nihil minus, quam si pro uno quolibet ipsorum diceretur, accipitur.) Quamobrem cum loquatur illative, manifeste apparet eum de Sacerdote intellexisse, ita ut non minus sit ei meritorium celebrare pro multis, quam pro singulis, imò magis si moveatur ex majori fervore charitatis, c. Charitas, de penit. dist. 2. Unde hanc solutionem posuit, & S. Bonavent. in 4. dist. 4. s. art. 2. quest. 3. ad ult. dicens: (Hieronymus, sicut patet ex adjunctis, loquitur quantum ad meritum facientis, non quantum ad utilitatem ejus, pro quo fit.) Et Scot. d. quodlib. 20. §. de primo, in fin. Ultima solutio colligitur ex doctrina D. Thomæ in 4. dist. 43. q. 2. art. 4. q. 2. in corpore, ait enim: (Si valor suffragiorum consideretur secundum quod valent ex virtute charitatis unientis membra Ecclesiæ, suffragia pro multis facta tantum singulis proficiunt, ac si pro uno tantum fierent; quia charitas non minuitur etiam effectus ejus dividatur in multos, imò magis augetur, ad hoc c. 1. vers. Credendum, de penit. dist. 6.

72 Et similiter etiam gaudium quantum pluribus est commune, sic majus, ut dicit August. 8. Confess. c. 3. & sic de uno bono facto non minus lætatur multi in Purgatorio, quam unius (& hoc primo modo

intelligitur textus in d. cap. Non mediocriter, secundum Card. h. enim. 6. vers. Per hoc respondetur. Abb. d. conf. 99. n. 6. vers. Vei tertiū, & Tabien. in ver. Restitutio, §. fin.) Si autem consideretur valor suffragiorum in quantum sunt satisfactiones quædam per intentionem facientis translatae in mortuos, tunc magis valet suffragium alicui, quod pro eo singulariter fit, quam quod pro eo communiter fit, & multis aliis; sic enim effectus suffragii dividitur ex Divina Justitia inter eos, pro quibus suffragia fiunt.) Hæc S. Thomas, qui idem docuit quodlib. 2. art. 14. ut dixi supra n. 38. Cujus verba, licet illius mentionem non faciat, ferè ad litteram transtulit Jo. Andr. hic n. 5. in gloss. 3. vers. Dicat, & sequuntur communitate Doctores nostri, ut inquit Abb. ubi sup. quinimò tam Theologi, quam Canonistæ, & Summistæ communiter, testè Tabienæ loc. cit.

74 Ad secundum patet responsio ex dictis supra n. 47. in 1. argum. pro hac sententia: nam etsi valor sacrificii in seipso, & quantum ad sufficientiam infinitus sit, est tamen finitus quantum ad efficientiam, seu applicatur finitè; & ideo divisi in plures minus proficit singulis. Præterea, ut ait Scotus d. quodlib. 20. in fin. (virtus sacrificii non adæquat valori ejus, qui continetur in sacrificio; non etiam adæquat merito Passionis Christi, sed correspondet alicui merito in Ecclesiâ, quod quidem meritum est finitum.)

75 Ad tertium respondetur ex D. Thoma in 4. dist. 45. quest. 2. art. 4. quest. 2. in responsione ad primum; non procedere in multitudinem inter lectionem, & suffragia, quorum suffragia ut sunt satisfactiones quædam, non proficiunt per modum actionis, sicut doctrina proficit, quæ licet etiam omnia alia actio effectum habet secundum dispositionem recipientis, sed valet per modum solutionis debiti; & ideo non est simile, sequitur Turrecrem. in d. cap. Non mediocriter, n. 9. vers. Ad secundum, de consecr. dist. 5.

76 Eo eodem modo respondetur ad exemplum de candela, nam, ut inquit S. Thomas in prælegat. dist. 45. quest. 2. art. 4. quest. 1. ad primum. Suffragia proficiunt per modum luminis in quantum à mortuis acceptantur, & ex hoc quamdam consolarionem recipiunt, & tantò majorem, quanto majori charitate sunt præditi. Sed in quantum suffragia sunt quædam satisfactioes per intentionem facientis translatae in alterum, non sunt similia luminis, sed magis solutioni alicuius debiti: non autem est necesse, ut si debitum pro uno solvitur, ex hoc aliorum debitum solvatur.

Ad quartum respondetur orationem considerari, & ex parte orantis, & ex parte ejus, qui oratur; & ex utroque effectus ejus dependet, & ideo quamvis Divina virtus non sit magis difficile absolviere multos, quam unum, tamen huiusmodi oratio non est ita satisfactoria pro multis, sicut pro uno, ita S. Thom. in 4. dist. q. 2. in responsione ad tertium.

77 Ad quintum respondetur ex Scoto d. quodlib. 20. in Missa reperiri triplicem valorem, videlicet generalissimum, medium, & specialissimum, ut latius dicam infra n. 94. & omnino ultimo, qui ad rem præsentem non pertinet, generalissimum est, quid debetur generaliter toti Ecclesiæ; nec non illis, quorum sit mentio in Canone. Medium est, qui debetur ei, quem Sacerdos cogitat in Memento.

Primus valor applicatur iuxta intentionem Ecclesiæ independentem ab intentione Sacerdotis. Secundus applicatur à Sacerdote iuxta intentionem ipsius. Non igitur mirum si ex applicatione primi valoris, quam facit Ecclesiâ, nihil decrescat de valore, quem applicat Sacerdos; quia cum sint separati, ex divisione unius in plures, non sequitur diminutio alterius, arg. l. fin. ff. de calumni. l. Eum alicui ff. de negot. gest. l. Papianus ex uti. ff. de minor.

78 Ad confirmationem autem respondetur ex oblatione, quam facit Ecclesiâ pro circumstantibus, & generaliter pro omnibus fidelibus, idcirco nihil decrescere unicuique, quia, ut advertit Cajetan. tom. 2. opuscul. tract. 3. cap. 2. & ex illo Gabriel Valq. in 3. part. dist. 23. c. 3. live in Ecclesiâ sine plures circumstantes, sive pauciores, unicuique taxatur fructus ex opere operato pro modo quantitatis fidei, & devotionis ejusque: & ideo in Canone dicitur, & omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita, & nota de voto, &c. Nihil mirum igitur si hoc sacrificium generaliter oblatum non minus proficit singulis eorum si offeratur pro pluribus, quam si pro paucioribus, quod fultius explicat Navarr. in Manual. c. 2. §. n. 10. vers. Arbitror autem.

79 Ad ultimum motivum, quod unico jejuniu possit satisfieri pluribus causis jejunandi, respondet Abb. in præcat. conf. 99. n. 6. vers. Ad secundum, lib. 2. Procedere quando quilibet illarum causarum concernit certum diem: oportet enim ut impleatur eadem die meliori modo, quo potest. Sed magis adæquate ad hoc obiectum respondet Scotus dicto quodlib. 20. circa finem, vers. De tertio, distinguendo an plures obligationes sint ad idem numero, an verò ad idem in specie; & quidem ut ipse ait, (si sint ad idem numero, ut quando pluribus obligationibus obligor hæc sexta ferià jejunare, puta ex præcepto Ecclesiæ, quia est sexta ferià quatuor temporum, & iterum quia est vigilia Apostoli jejunanda, & iterum ex regula mea: Itis obligationibus, quia sunt ad idem numero, satisfactio uno actu jejunandi; sed ubi autem est ad idem in specie, & ratio videtur, quia oblatio non est ad impossibile solvi. Quotcumque autem sunt obligationes ad hoc, nulli potest satisfieri nisi solvendo hoc: non ergo tenetur ad aliud. Sed quando sunt plures obligationes ad idem in specie, potest satisfieri eis solvendo aliud, & aliud. Nunc autem in casu proposito est alia, & alia obligatio completa, & ad idem in specie, scilicet ad dicendam Missam. Ergo simpliciter non satisfactio nisi reddat distincta.) Hæc Scotus. Probat hanc in l. Quibus idem ff. de verb. obligat. in l. Si non forem, §. Libertus ff. de condit. indeb. in l. Si usufructus mihi ff. de usufruct. in l. Cum plures ff. de evict. & ex notatis per DD. in l. Titium, ubi in specie Jas. n. 8. ff. de verb. oblig. Ad id verò, quod generaliter aiunt de probabilitate opinionis oppositæ, respondeo uti latius, & omni probabilitate destitutam auctoritate Apostolica probatam fuisse in præallegatis Decretis de celebrat. Missar. & in declarationibus postea editis, ut inferius patebit, & quantum est probabilis, tamen Sacerdotes in hac materia, in qua vertitur periculum animæ, tenentur ex præcepto tuiorem partem amplecti, ut probavi latissime in cap. Ne imitari, supra de Constitut. Cum præsertim, qui conferunt elemosy-

nam pro celebratione Missæ, non petant opiniones, sed id, quod certum est, videlicet integrum sacrificium, argum. cap. Si quis autem, de penit. dist. 7.

80 Sed circa prædicta quadruplex occurrit difficultas, Prima, an si stipendium non sit iustum, quod deficit ab eo, quod ad sustentationem celebrantis lege, vel consuetudine taxatum est, liceat tunc Sacerdoti pro unius Missæ celebratione plura stipendia accipere usque ad prænitam taxam. Ratio dubitandi est, quia ministrantibus in Altari debentur stipendia ex iustitia, cap. Ex his, l. 2. q. 1. cap. Quicumque, cap. Charitatem, & cap. Ecclesiasticus, l. 2. q. 2. cap. Cùm secundum, de Præb. Nam qui Altari servit, de Altari vivere debet, l. ad Corinth. 9. Et dignus est operarium mercede sua. l. ad Timoch. 3. nec denario fraudari debent in vinea Domini operantes, cap. fin. de Magist. Ergo si Sacerdos necessariam sustentationem non habet, & merces non respondeat labori, contractus est iniustus, ac proinde licebit ei iure suo iuri, sequè indennem servare plura stipendia paritaria ad sui sustentationem accipiendi usque ad quantumtaxam præximam, & unica oblatione omnibus satisficere, Ita Sor. de iust. & iur. lib. 9. q. 3. art. 1. Canus, & alii, quos sequitur Suar. tom. 3. in 3. parte, dist. 86. sect. 4. & Azor. instit. moral. tom. 3. lib. 1. c. 6. §. Mihi verò. Sed hanc opinionem refellit Navarr. in Manual. cap. 2. §. n. 92. eamque expressè reprobat S. Congregatio Concilii tum in præallegato Decreto de celebrat. Missar. §. Deinde; in illis verbis; Plura stipendia quantumcumque impendunt, & exigua tum in declaratione postea edita tenoris infra scripti, videlicet, an cùm Ordinarius præscripserit elemosynam congruam iuxta qualitatem loci, personarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes stipendium minus congruum teneantur Missas illis ab offerente præscriptas celebrare: Sacra Congregatio censuit teneri. Et quidem iure optimo; nam in stipulationibus, & aliis contractibus, qualis dicitur celebrari inter dantem elemosynam, & Sacerdotem, nempe do ut facias, ut notatur in cap. Significatum, de Præb. semper primò id sequimur, quod actum est à partibus, l. Semper in stipulationibus, & ibi Decius in l. notab. ff. de reg. iur. & l. Sed Celsus, §. Sed si fundus ff. de contrahen. empr. Contractus enim ex conventionem legem accipiunt, ut in reg. sexti Contractus, & in l. Contractus ff. eod. Unde si Presbyter liberaliter, & gratis cuiquam promississet Missam dicere, utique teneretur stare promissis, quantumcumque nudum esset pactum, & non velletum coherencia rei, vel contractus, cap. 1. Cum materia, supra de pactu, cap. unic. eodem rit. lib. 6. Eleutherius, l. 8. quest. 2. alioquin frangeret fidem secundum Tabien. in ver. Restitutio, §. fin. vers. Concludo igitur. Ergo multò magis tenetur stare promissis cùm se obligavit stipendio accepto quantumvis incongruo, & exiguo imputet enim sibi qui accipit elemosynam ad victum in sufficientem, & tamen promittit sacrificium offerre. Videtur enim sic favori suo renunciare, prout potest, l. Si quis in conscribendo, C. de pactu, ad exemplum ejus, qui acceptat beneficium tenue, quia non propterea excusatur à residentia, & servitio, cap. Conquerente, & ibi DD. supra de Cler. non residentibus, in cap. Clericus vicium, in ver. Vigilia, §. 1. dist.

82 Nec refragantur illa verba decreti de celebrat. Missar. quibus Sacerdos adstringitur ad tot Missas celebrandas, quot ad rationem attribuitur elemosynæ præscriptæ fuerint. Quoniam ex S. Congregationis sententia intelligi debent de præscriptione facta ab eo, qui elemosynam tribuit, non autem ab Ordinario. Quod si tribuens elemosynam numerum Missarum celebrandarum non præscripserit, tunc enim Missæ celebrari debent quot præscripserit Ordinarius secundum morem civitatis, vel provincie. Habentur supra scripta declarationes in Bullar. tom. 4. pag. 317. Præterea si Sacerdos alimantem habere unde viveret, utique non liceret ei plura stipendia utcumque minima accipere pro unius Missæ celebratione, ut idem in Sor. fatetur eod. art. 3. Igitur nec ratione paupertatis id ei licebit. Tum quia paupertas sacrificanti non tollit iustitiam, nec debitum alteri, arg. c. de renore, de foro comper. & c. Denique, 14. 3. 9. 5. Tum quia Missæ sacrificium non est intentum ad pauperum inopiam sublevandam, quin potius sanxit Ecclesia, ut nullus pauper ordinaretur, ut cap. Non liceat, c. Episcopus, c. Tuis, & cap. Cum secundum, de Præb. & qui ordinatus in paupertate incidere. articulo, vel agricultura sibi victum quaerere. c. Clericus victum, 9. 1. dist. cum non deceat eos, qui Divini obsequii adscripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, Concilium Trident. sess. 2. c. 42. 2. Tum denique, quia sacri Canonis in assignatione stipendii non considerant paupertatem, sed mercedem laboris, cum nemo militet propriis stipendiis, cap. Cum ex officio, de præscript. & probatur in c. Clerici, 1. 9. 2. perpendendo illum textum, ut dixi in cap. Si quis sanè, n. 7. supra de penultio Clerico. Ergo si Sacerdoti habenti unde vivat non licet plura stipendia etiam incongrua accipere, utique nec licebit pauperi. Quibus demum accedit, quod non solum sacrificio Altaris, sed & in multis aliis Sacerdos interservit Ecclesiæ, & ut minimum Horas Canonicas recitat cap. 1. supra de celebrat. Missar. Igitur non tenetur ei victum præbere is tantum, pro quo sacrificium offert, & consequenter ex eo quod stipendium ab iplo acceptum sit minus congruum, non ideo minus tenebitur integrum sacrificium illi applicare.

84 Secunda difficultas est an si consuetudine regionis receptum sit ut Sacerdos, qui tenetur alicui ad applicationem sacrificii, nihilominus ab aliis quoque elemosynam accipiat pro celebratione Missæ, & unicam Missam celebret pro omnibus, ejusmodi consuetudine excusetur necne. Et quidem Præpos. in cap. Sacrosancta, n. 3. vers. Ego tamen, 22. dist. format similem questionem; videlicet: Si consuetudo sit in patria ut unus Sacerdos, licet, obligatus ad Missam ratione beneficii, vel salarii, tamen accipiat ontus, vel elemosynas pro Missis peculiaribus ead. die, qua ad aliam Missam tenetur, dicendis, & dictam Missam ordinariam ad quam tenetur, & pro votiva, vel peculiari facta collectam; an Sacerdos sit tutus propter consuetudinem: & resolvit esse tutum, nec censeri fraudare testatorem, & tantem elemosynam pro tali Missa peculiari, vel votiva. Moveret, quia intentio testatoris, vel dantis debet in dubio intelligi secundum consuetudinem patriæ, ut notat Bart. in l. Heredes mei, §. Cetera, ff. ad Trebellian. & in l. Turisurandi, §. Si liberi, ff. de oper. libert. Imo,

in cap. Potuit, in fin. de locat. ad hoc l. Semper in stipulationibus, ff. de reg. jur. ibi. (Si non apparet quod actum est, consequens erit id sequatur, quod in regione, in qua actum est, frequenteratur, & ibi Decius, n. 8. dat concordant. Ergo legando, vel dando elemosynam pro tali Missa peculiari, vel votiva, mens dantis, & recipientis recipit interpretationem passivam ad consuetudinem prædictam, ut satis sit in ordinaria Missa dicere collectam votivæ, vel peculiari.

Sed his non obstantibus contrarium videtur de jure verius; quia hujusmodi consuetudo est prava, & nutritiva peccati, ut patet ex dictis supra a n. 51. & præsertim, n. 65. & idemmet Præpositus loco citato fatetur ex hoc multos illaqueari in perditionem animarum suarum, unde non meretur nomen consuetudinis, sed potius abusus. & corruptelæ, cap. Scripsit, 24. q. 1. c. Cum venerabilis, c. de parte, & c. fin. supra de consuetudine, & c. in terminis nostris reolvit Scot. cit. quodlib. 20. §. De tertio articulo, vers. Sed numquid in casu aliquo, ait enim, simplices Sacerdotes tenent ad singulas Missas propter singulas obligationes: nec excusaret eos consuetudo de non celebrando plures Missas eodem die, quia tantum licet eis ad illa se obligare, de quibus fuerint certi quod possint complete solvere, & celebrat. Missar. nam illius verba respiciunt non tantum Sacerdotes, quibus elemosynæ conferuntur, sed etiam Ecclesias, Collegia, capitula, monasteria, & loca pia quæcumque; jubentque tot Missas celebrari, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus elemosynas, & in fine tolluntur consuetudines etiam immemorabiles. Atque ita videntur sublata etiam consuetudines Ecclesiarum, & cum iustitia, ut ait Scotus ubi sup. requirit pro singulis obligationibus singulas Missas, æque requiritur iustitia in Ecclesia Collegia, & sicut a simplici Sacerdote. Tertia difficultas est, an beneficiati, vel Capellani, quibus diebus tenentur Missam celebrare ratione beneficii, vel salarii, possint ab aliis elemosynam accipere, & unicam Missam omnibus satisfacere.

Ludovicus Romanus conf. suo §. 39. incipien. Dilectus Monachus, resolvit Beneficiatum, seu Capellanum non teneri specialiter celebrare Missam pro anima dotantis Capellani, & sistorum, nec generaliter pro mortuis, sed sufficere, ut in oratione, quæ offertur Deo in Missa, fiat commemoratio defunctorum in genere, quia, ut ipse inquit, non minus indulgentiæ accipit Patronus à Deo ex tali commemoratione generaliter facta, quam si pro eo specialiter fieret; allegat textum, qui hoc expressè dicit, in c. Non mediocriter, de consecr. dist. 5. & propterea superfluum est nomina eorum, pro quibus Missa celebratur, specificè commemorare; textus est in cap. Visum, & in c. Denominibus, de consecr. dist. 1. Subjicit tamen Romanus, at si Sacerdos vellet facere specialem commemorationem, potest, & pium est sic facere, non ut Deus intelligat, cui nihil est ignotum, sed ut supplicanti devotior reddatur affectus, ut ait gloss. in d. c. De nominibus, in fin.

87 Declarat hanc conclusionem Scot. loc. cit. ut nō procedat (si consuetudo sit ut anniversaria celebrantur in illis Ecclesiis, ubi corpora sepeliuntur, & in quibus ipsi mortui dum vixerint, percepissent Ecclesiastica Sacramenta, nō si talis Ecclesia rationabilem consuetudinem habeat, ut eod. die nō dicatur nisi una Missa pro mortuis, si contingat eodem die plura anniversaria concurrere, satis sit illis

illis pluribus per unam Missam: Rector enim, vel ministri non obligantur ad impossibile, vel omnino ad inconvenientem illi Ecclesiæ, in qua ministrant, cujusmodi esset ibi eod. die plures Missas pro mortuis solemniter celebrare, & eorum obligatio debet intelligi secundum rationabilem consuetudinem illius Ecclesiæ. Præterea quilibet potest cedere juri suo consentiendo ut Missa non dicatur pro se solo, sed pro se, & aliis simul, & talis cessio licet expressè nō fiat in casu proposito; tamen rationabiliter intelligenda est fieri implicitè nō solum in animo ejus, qui se obligat, sed etiam illius, cui fit obligatio, dummodo ille, cui fit obligatio, bene noverit consuetudinem Ecclesiæ. Hæc Scot. sequitur Navarri. in Man. cap. 2. §. n. 92. in fin. & in hoc casu possit salvari opinio Præpositi in d. c. Sacrosancta, & ita etiam intelligi possunt Petr. de Palud. Antonin. & alii apud Sylvest. in ver. Missa, 1. q. 10. & Tabien. in ver. restitutio, §. fin. dicentes, Sacerdotem obligatum ad plures Missas excusari celebrando unam pro omnibus propter impossibilitatem celebrandi pro quolibet specialiter, vel propter rationabilem consuetudinem maximè apud eum, qui scit, vel scire debet; quia dolus scienti non inferitur. Cogita tamen an huic declarationi refragat decretum superius relatum n. 65. de celebrat. Missar. nam illius verba respiciunt non tantum Sacerdotes, quibus elemosynæ conferuntur, sed etiam Ecclesias, Collegia, capitula, monasteria, & loca pia quæcumque; jubentque tot Missas celebrari, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus elemosynas, & in fine tolluntur consuetudines etiam immemorabiles. Atque ita videntur sublata etiam consuetudines Ecclesiarum, & cum iustitia, ut ait Scotus ubi sup. requirit pro singulis obligationibus singulas Missas, æque requiritur iustitia in Ecclesia Collegia, & sicut a simplici Sacerdote. Tertia difficultas est, an beneficiati, vel Capellani, quibus diebus tenentur Missam celebrare ratione beneficii, vel salarii, possint ab aliis elemosynam accipere, & unicam Missam omnibus satisfacere.

Ludovicus Romanus conf. suo §. 39. incipien. Dilectus Monachus, resolvit Beneficiatum, seu Capellanum non teneri specialiter celebrare Missam pro anima dotantis Capellani, & sistorum, nec generaliter pro mortuis, sed sufficere, ut in oratione, quæ offertur Deo in Missa, fiat commemoratio defunctorum in genere, quia, ut ipse inquit, non minus indulgentiæ accipit Patronus à Deo ex tali commemoratione generaliter facta, quam si pro eo specialiter fieret; allegat textum, qui hoc expressè dicit, in c. Non mediocriter, de consecr. dist. 5. & propterea superfluum est nomina eorum, pro quibus Missa celebratur, specificè commemorare; textus est in cap. Visum, & in c. Denominibus, de consecr. dist. 1. Subjicit tamen Romanus, at si Sacerdos vellet facere specialem commemorationem, potest, & pium est sic facere, non ut Deus intelligat, cui nihil est ignotum, sed ut supplicanti devotior reddatur affectus, ut ait gloss. in d. c. De nominibus, in fin.

90 Ceterum opinio Ludovici admitti potest in eorum tantum casu, in quo Beneficiatus, vel Capellanus ratione beneficii, vel salarii tenetur ad solam celebrationem Missæ, cum commemoratione seu collecta pro anima fundatoris, vel alterius, non autem ad applicationem sacrificii; idque omnino certum

est, puta quia in institutione beneficii, vel capellanæ ita expressè fuit cautum. Tunc enim cum habeat Missam liberam, non prohibetur illius valorum quibus voluerit applicare, ut icripti plene in c. Significatum, n. 38. sup. de Præb. in qua An Sacerdos, qui tenetur ad solam Missæ celebrationem, non autem ad illius applicationem, possit pro applicatione elemosynam accipere. At secus dicendum est cum beneficiatus, vel Capellanus est obnoxius ad dicendam Missam pro anima ipsius fundatoris, vel dotantis Capellani, aut cujuslibet alterius, quia tunc tenetur illis sacrificium applicare, ut dixi in prædicta Decretali significatum, n. 44. ac promde non potest ab aliis elemosynam accipere, & unica Missa omnibus satisfacere, ita in terminis Abb. conf. 99. Quidam condidit testamentum, n. 5. vers. Sicut tertium dubium, lib. 2. ubi plenissime consultum in facti contingentia, beneficiatus Ecclesiæ Cathedralis quibus diebus tenetur Missam celebrare ratione beneficiorum suorum, non posse adimplere alia onera Missarum quas testator pro anima sua celebrari mandavit, & illud contulium sequuntur Roch. de Curte de jure par. in ver. Honorarium, §. 57. n. 90. vers. Limita, Lambertin. in eod. tract. lib. 3. in 3. q. principali, art. 3. vers. Sequitur prædicta, & Navarri. conf. 9. incipien. Ex Concilio, n. 1. & 2. de celebrat. Missar. ubi redarguit Ludovicum Romanum quod malè consuluerit, & est ex mente gloss. in c. Significatum, supra de Præb. dum ait obligatum ad celebrandum ratione beneficii non posse alteri locare operas suas. Fundamentum hujus conclusionis est, quia cum sacrificium jam sit uni debitum, non potest secundum iustitiam alteri applicari, cum illa obligatio præcesserit, arg. l. Qui prior ff. de jud. & l. Cum ex pluribus, ff. de solut. & optime per Ianoc. in c. Cum jam dudum, de Præb. vel certe quatenus obligatio fieret pro utroque, non tamen absolute dicitur fieri pro secundo, quia ex Divina iustitia dividitur inter eos, pro quibus offertur, & sic divinum minus accipitur a lingulis, quasi pro uno tantum singulariter offerretur, ut lastissime ostensum est supra à num. 50. Ad hoc bonus textus in simili in cap. Cum in illis, in fin. de Præb. lib. 6. ubi mandatur provideri de beneficio spectante ad collationem unius, non potest impleri mandatum in beneficio, cujus collatio ad eum simul cum alio pertinet. Ad idem facit textus in l. Si fuerit, ff. de rebus dub. ubi dicitur legatum impediri factum uni ex cognatis, qui primus Capitulum ascendit, si simul duo ascendisse dicantur, vel si factum illi, qui monumentum fecerit, & plures dicantur fecisse. Item facit quod plene notat Bartol. in l. Hoc articulo, ff. de hered. instit. Unde cum Sacerdos sit obligatus ad celebrandum pro aliquo, seu pro anima unius, tenetur celebrare pro illius anima, & intuitu illius dumtaxat, & non alterius: ad hoc textus optimus juncta gloss. penult. in c. Cum Apostolica, de concess. Præb. & hanc sententiam probavit S. Congregatio Concilii, tum in præallegat. Decretis de celebrat. Missarum, tum in declarat. postea edita tenoris infra scripti, videlicet: An Sacerdotes, qui tenentur Missam celebrare ratione beneficii, seu Capellæ, legati, vel salarii, possint etiam manualement elemosynam pro Missis votivis, aut defunctorum recipere, & unico Missæ sacrificio utrique oneri satisfacere? S. Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Inter-

pretum auctoritate sibi à Sanctissimo D.N. attributa censuit Sacerdotes, quibus diebus tenerent Missas celebrare ratione beneficii, seu Capellæ, aut salarii, si elemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa utrique obligationi satisfacere. Habetur in Bullar. rom. 4. pag. 3. 17.

92 Quarta, & ultima difficultas est, An Parochus possit elemosynam accipere pro Missa celebranda in his diebus, in quibus tenetur ex præcepto celebrare pro suis Parochianis.

Hæc questio non videtur omnino pertinere ad interpretationem Decretorum, de celebr. Missar. quia in §. Deinde, solum statuitur, ut qui stipendia acceperunt pro Missis celebrandis, debeant tot Missas celebrare, quot ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerint, atque ita hoc Decretum loquitur de Sacerdotibus accipientibus elemosynas manuales, non autem explicitè de obtinentibus beneficia Ecclesiastica.

93 Sed questio solutio videtur magis pendere ab intelligentia decreti Concilii Trident. in c. 1. sess. 25. ubi diffinitur præcepto Divino mandatum esse omnibus curam animarum habentibus oves suas agnoscere, & pro his sacrificium offerre: nam si Parochus teneatur applicare ovis suis Missæ sacrificium, certum erit eum non posse elemosynam manualement accipere pro ejusdem sacrificii applicatione, ex his, quæ latissimè superius deducta sunt à n. 44. Contextus Concilii tres habet intellectus: quidam enim exponunt verba illa, pro his sacrificium offerre, id est pro eorum commoditate ad hoc, ut ipsi possint Missam audire, & satisfacere Ecclesiæ præcepto, de quo in c. in Dominicis, q. 2. & in cap. 2. de Paroch. Sed hic sensus non videtur admodum congruere verbis Concilii: nam verbum offerre, & verba pro his, magis ipsam sacrificii applicationem, quam populi commoditatem important, c. Tempus, 13. q. 2. Præterea præceptum de Missa audienda in Dominicis, & festis diebus est de jure Ecclesiastico, c. Missas, ibi, Speciali ordine præcipimus, de consecr. dist. 1. Quomodo ergo Parochus adstringitur Jure Divino ad sacrificium offerendum, ut populus audire possit Missam, si populus ad id non tenetur ex constitutione Ecclesiæ? Pro intelligentia secundi intellectus præmittendum est sacrificio Missæ inesse triplicem valorem, seu fructum secundum Scot. quodlib. 20. art. 2. & 3. quem alii Theologi sequuntur, & cujus doctrinam dicunt esse singularem, & usum Ecclesiæ merito receptam, Scot. de just. & jur. lib. 3. q. 2. art. 2. Corduba lib. 1. q. 3. notab. 4. & Navarr. in Manual. cap. 25. n. 92. Primus fructus dicitur generalissimus, & hunc applicat Ecclesiæ per Sacerdotem summo Pontifici, & aliis, de quibus in Canone, & generaliter in qualibet Missæ celebratione. Secundus est specialissimus, quo fruitur ipsemet Sacerdos dum celebrat. Tertius appellatur medius, cujus dispensatio committitur Sacerdoti, & eum applicat illis, pro quibus offert sacrificium. Hi autem fructus ita invicem se habent, ut ex applicatione unius non impediatur applicatio alterius. Ideoque Sacerdos etiam teneatur generaliter celebrare pro Pontifice, pro Imperatore, pro Episcopo, &c. non tamen prohibetur idemmet sacrificium etiam pro his, qui elemosynam conferunt, sicut & converso qui tenetur ad Missam ratione elemosynæ, non tamen pro-

hibetur, imò debet sacrificium offerre etiam pro Papa, atque aliis prædictis, sicut etiam tetigit supra n. 77. & seq. Itaque dum Concilium declarat Parochum teneri pro ovis suis sacrificium offerre, dicunt quidam hoc esse intelligendum quoad applicationem fructus generalissimi, ita ut teneatur pro illis celebrare eo modo, quo tenetur pro Pontifice, atque aliis generaliter. Id autem ut diximus non impedit quominus possit applicare sacrificium etiam particulariter offerenti elemosynam. Sed neque hic intellectus videtur omnino congruere cum Decreto Concilii: nam dum Concilium declarat teneri Parochum offerre sacrificium pro ovis suis, indicavit in Parocho adesse aliquam specialem obligationem diversam ab illa, quam habent singuli Sacerdotes applicandi fructum omnibus Christi fidelibus. Videtur ergo verus, & consensus verbus, & intentioni Concilii tertius intellectus, quo Parochus obligatur ad offerendum sacrificium pro ovis suis, id est ad speciale ipsius sacrificii, & fructus medii applicationem, quemadmodum videtur sentire Scot. de just. & jur. q. 3. Valsq. in 3. par. disput. 235. art. 6. cap. 6. & alii Recentiores.

Atq; hinc sequitur, ut quibus diebus Parochus tenetur ex præcepto celebrare, & sacrificium suis ovis applicare, non possit elemosynam accipere pro ejusdem sacrificii applicatione; quia nimirum hic fructus medius sacrificii jam reperitur alteri debitus ex his, quæ dicta sunt supra n. 91. Ita in puncto censet Suarez tom. 3. in 2. par. disp. 86. sect. 3. §. Et juxta hanc conclusionem. Nec est mittendum in Concilio quarto Provinciali Mediolanensi à S. Congregatione recognito, atque à Sede Apostolica approbato in tit. de his, quæ pertinent ad sanctissimum Missæ sacrificium, inter cetera prohiberi Curatis, ne diebus Dominicis, & aliis, quibus tenentur celebrare pro populo, aliud suscipiant Missarum celebrandarum onus.

96 Pro complemento materæ libet subnectere declarationem S. Congregationis Concilii Tridentini Sanctissimi D. N. Alexandri Papæ VII. jussu editam super secundo Decreto ejusdem Congregationis de celebrat. Missar. cujus tenor talis est.

Cùm Authores nonnulli scriptis suis etiam typis asseruerint Sacerdoti pro alio Missam recepta elemosyna celebranti licitum esse aliam elemosynam quoque accipere ab altero, cui partem illam fructus, seu valoris ejusdem sacrificii ipsimet celebranti debitam (specialem nuncupatam) applicet: ac proinde hunc casum sub Decreto S. Congregationis Concilii prohibente duplex pro unica Missa stipendium, seu elemosynam recipi, non esse comprehensum.

Propterea S. Congregatio Eminentissimorum, ac Reverendissimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, quæ auctoritate sibi per Apostolicam Sedem specialiter attributa sedulo curat, ne à Sacerdotibus circa celebrationem sacrosancti Missæ sacrificii, unde in nos uberissima Divinæ liberalitatis munera derivantur, avaritiæ labes ulla, aut suspicio contrahatur, antedictam assertionem maturè examinavit, eademque proflus reprobatâ sub die 15. Januarii 1659. censuit.

Nulli Sacerdoti licitum esse præfata ratione, sive prætextu aliarum elemosynarum accipere præ-

præter illam, quam accepit ab eo, pro quo Missam offerre tenetur: ac proinde casum hunc esse comprehensum in decretis, alias per eandem S. Congregationem Concilii editis, quibus prohibetur, ne duplex stipendium pro unica recipiatur.

Quam S. Congregationis sententiam ad Sanctissimum D. N. Alexandrum Papam VII. relata, Sanctitas Sua sub die 29. ejusdem mensis approbavit, & Decretum publicari, atque ad Episcopos, & Generales Regularium Ordinum transmitti jussit; ut ipsi doctrinam hujusmodi per suos Penitentiariorum, & Confessarios, ac Lectores respectivè insinuari, doceri, atque in tractatibus moralibus per eosdem imprimendos evulgari pastorali vigilantia curent. Publicatum die 27. Octobris 1659.

97 Hinc non absumis est alia doctrina hoc tempore à nonnullis Auditoribus subtiliter adinventâ, videlicet cum valor, seu fructus medius sacrificii, de quo sacrificans potest ad libitum disponere, dividatur in satisfactorium, & impetratorium: si quis det Sacerdoti stipendium pro Missa cum applicatione fructus satisfactorii, & alius det eidem Sacerdoti aliud stipendium pro Missa cum applicatione fructus impetratorii: potest Sacerdos unicâ Missâ satisfacere utrique obligationi applicando cuilibet fructum peticum. De hac doctrina egit cum Sanctissimo, qui visus est eam improbare, justitque mihi, ut dubium discutendum mitterem ad S. Congregationem Concilii, à quo post paucos dies edita fuit declaratio sequentibus verbis concepta.

A Reverendissimo D. Fagnano pro sua egregia pietate, ac Divini cultus zelo dubium infra scripto verborum tenore conceptum ad hanc Sac. Congregationem jubente Sanctissimo D. N. transmissum fuit.

An Sacerdos, qui unum stipendium accepit pro celebratione Missæ, v. g. pro defuncto, & sic cum obligatione applicandi fructum satisfactorium, & aliud stipendium pro celebratione Missæ, v. g. pro infirmo, & sic cum obligatione applicandi fructum impetratorium, possit unica Missâ utrique obligationi satisfacere, applicando defuncto satisfactorium, & infirmo impetratorium: Anve hoc casu locum habeat Decretum secundum S. Congregationis Concilii de celebr. Missar.

Die 13. Decembris 1659. S. Congregatio Eminentissimorum, ac Reverendissimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum respondit quoad primam partem non posse satisfacere. Quo verò ad secundam habere locum.

De Parochiis, & alienis Parochianis.

Cap. Si Episcopus.

S V M M A R I V M.

1 Episcopus dividitur modo hic expresso inter Episcopum substitutum Episcopo hæretico, & ipsum hæreticum revertum, & ex dispensatione receptum.

2 Episcopi duo ex magna causa possunt constitui in uno Episcopatu.

Prosp. Fagn. in 3. Decretal. Tom. 4.

3 Episcopus hæreticus ad fidem conversus recuperat primum locum dispensativè.

4 Restituito ad bona publicata non trahitur ad eam, qua medio tempore in alium legitime translata fuerunt.

5 Divisionem bonorum frater major facit, & minor eligit, secundum opinionem Canonistarum, & n. 13.

Et major intelligitur non respectu ætatis, sed respectu administrationis, n. 7.

6 Frater minor non provocat ad divisionem, sed provocatur à fratre majore.

7 Fratres si debeant aliquam hereditatem dividere, non maior natu debet divisionem facere, sed ille qui diutius res paternas administravit.

8 Divisio inter socios studii fieri debet ab eo, qui diutius in studio fuit.

9 Frater major secundum Legibus non tenetur facere portiones, nec minor eligere, sed divisio facienda est juxta officio vel sortes mittenda, & n. seq.

10 Frater potest fratrem ad divisionem vocare juxta familiam eriscentem, vel communem dividendo.

11 Index quomodo se gerere debeat in divisione facienda inter fratres.

12 Constitutio, ut frater major dividat, & minor eligat, teste Augustino, traxit originem à divisione Abrahæ, & Loth, & n. seqq.

13 Dicitur Sancti sulcatum auctoritate veteris, vel novi Testamenti prævalere dictum aliorum omnium.

1 SI EPISCOPUS. Ponit qualiter dividatur Episcopatus inter Episcopum substitutum Episcopo hæretico, & ipsum hæreticum revertum, & ex dispensatione receptum. Jo. Andr. Butt. Cardin. Anchar. Abb. & Jo. de Anania. Habet quinque dicta ad idem tendentia, quæ patent ex littera.

2 Nota primò ex textu casum singularem, in quo duo Episcopi possunt esse unius Episcopatus, videlicet, quando alter cum parte populi labitur in hæresim, & alter canonicè eligitur, seu præficitur: nam primus cum plebe ad Ecclesiæ unitatem revertitur, & ex dispensatione receptus constituitur Episcopus in eodem Episcopatu unâ cum Episcopo substituto, ut hic notat Bernardus post casum, & est simile in cap. Non autem, 7. q. 1. Ubi Augustinus accessit Valerio incolumi, ita ut uterque in solidum esset Episcopus, & unius Episcopalia exerceret, ut ibi in text. & in gloss. in ver. Vt non succederet. Hoc tamen secundum Abb. hic, 3 fieri non debet sine magna causa, ne in eadem diocesi videantur duo capita quasi monstrum, ut cap. Inter cetera, & cap. Quoniam, supra de offic. Ordinar. nam expresse hoc prohibetur in d. c. Quoniam, & ita hic factum fuit, tum pro multitudine sequentium Episcopum ad Catholicam fidem revertum; tum pro utilitate, ut notat glossa in figuracione calus, Cæterum, ut formaliter inquit Jo. Andr. n. 5. non credo, quod tuis diebus præfices hunc casum. Si enim hodie Episcopus ad fidem revertitur sic restitueretur, Ecclesiæ altere provideret substituto, dando alium Episcopatum, vel designando certos reditus, & Jo. Andr. totidem verbis revertitur, Butt. hic n. 7. in fin. & Cardin. n. 3. circa medium, vers. In quo dicit Ioan. Andr.

3 Secundo nota ibi, Dividunt eas, Episcopum lapsum in hæresim, ac postea ad Catholicam unitatem revertum recuperare primum locum. Pro-